

Crnogorski Telekom
A.D.

Broj/

04-1469

Podgorica/

23. 04. 2010

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA

Konsolidovani periodični finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa
Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja
i Izvještaj nezavisnog revizora o izvršenom uvidu

Za period od 1. januara do 30. aprila 2009. godine

SADRŽAJ**Strana**

Izveštaj nezavisnog revizora

1

Konsolidovani periodični bilans stanja

Konsolidovani periodični bilans uspjeha

Konsolidovani periodični izvještaj tokova gotovine

Konsolidovani periodični izvještaj o promjenama na kapitalu

Napomene uz konsolidovane periodične finansijske izvještaje

5-68

PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Podgorica

Poslovni centar Krusevac
Rimski Trg 50
81000 Podgorica
Republika Crna Gora
Telephone +382 (20) 234 890
+382 (20) 234 324
Facsimile +382 (20) 234 324
www.pwc.com/you

IZVEŠTAJ O IZVRŠENOM PREGLEDU PERIODIČNIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Akcionarima i Odboru Direktora Preduzeća Crnogorski Telekom A.D., Podgorica

Uvod

Izvršili smo pregled periodičnog konsolidovanog bilansa stanja preduzeća Crnogorski Telekom A.D., Podgorica („Preduzeće“) i njegovih zavisnih preduzeća: T-mobile Crne Gore d.o.o. i Internet Crne Gore d.o.o. (zajedno „Grupa“) na dan 30. aprila 2009. godine i periodični konsolidovani bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za četiri meseca završena na taj dan, pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje. Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih periodičnih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja 34 'Periodično finansijsko izveštavanje.' Naša je odgovornost da na osnovu izvršenog pregleda izrazimo zaključak o ovim periodičnim konsolidovanim finansijskim izveštajima.

Delokrug

Pregled finansijskih izveštaja smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardom revizije primenjivim na pregled finansijskih izveštaja 2410, 'Pregled periodičnih finansijskih izveštaja od strane nezavisnog revizora entiteta'. Pregled periodičnih finansijskih izveštaja podrazumeva ispitivanje osoba odgovornih za pitanja računovodstva i finansijskog izveštavanja, primenu analitičkih i drugih procedura pregleda. Delokrug pregleda je značajno manji od revizije izvršene u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i prema tome ne omogućava nam da se uverimo u sva značajna pitanja koja bismo identifikovali u reviziji. Prema tome, ne izražavamo revizorsko mišljenje.

Zaključak

Na osnovu izvršenog pregleda, nismo naišli ne na šta što bi nas navodilo na uverenje da priloženi periodični konsolidovani finansijski izveštaji ne prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje Grupe sa stanjem na dan 30. aprila 2009. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za četiri meseca završena na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja 34 'Periodično finansijsko izveštavanje.'

Podgorica, 21. aprila 2010. godine

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Podgorica
Poslovni centar Kruševac
Rimski Trg 50
81000 Podgorica
Republika Crna Gora

Marica Aleksić
Licencirani revizor
Licenca Br. 46 izdata od
Ministarstva finansija Crne
Gore, dana 2. novembra 2007.

KONSOLIDOVANI PERIODIČNI BILANS STANJA

		Na dan		Iznosi u EUR
		30. april 2009.	31. decembar 2008.	
AKTIVA				
Stalna imovina				
Nematerijalna ulaganja	5	14.870.926	15.301.380	
Gudvil	6	941.624	941.624	
Nekretnine i oprema	7	117.757.039	121.748.147	
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	8	26.929	25.374	
Plasmani u pridružena pravna lica	9	225.389	225.389	
Odložena poreska sredstva	23	8.474	7.971	
Dugoročni krediti i ostala potraživanja	10	8.405.563	6.726.871	
Ukupna stalna imovina		142.235.944	144.976.756	
Obrtna imovina				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	11	19.123.102	17.147.736	
Kratkoročni finansijski plasmani	12	61.150.000	62.150.000	
Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja	13	20.415.976	21.669.927	
Dati avansi i aktivna vremenska razgraničenja	14	5.631.774	3.633.145	
Preplaćeni tekući porez na dobit		435.421	928.583	
Zalihe	15	3.378.836	3.649.258	
Izdvojena novčana sredstva	16	461.315	600.449	
Ukupna obrtna imovina		110.596.424	109.779.098	
Ukupno aktiva		252.832.368	254.755.854	
PASIVA				
Kratkoročne obaveze				
Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze	20	21.047.161	17.216.375	
Pasivna vremenska razgraničenja i primljeni avansi	21	10.504.680	11.775.287	
Obaveze za porez na dobit		41.755	60.892	
Rezervisanja	22	1.567.765	5.194.542	
Ukupne kratkoročne obaveze		33.161.361	34.247.096	
Dugoročne obaveze				
Odložene poreske obaveze	23	2.532.168	2.663.012	
Rezervisanja	22	1.150.788	1.150.788	
Ostale dugoročne obaveze		3.145	3.142	
Ukupne dugoročne obaveze		3.686.101	3.816.942	
Ukupne obaveze		40.347.462	38.064.038	
KAPITAL				
Kapital i rezerve koje se pripisuju akcionarima				
Aksijski kapital	18	140.996.394	140.996.394	
Statutarne rezerve	19	5.644.103	5.058.637	
Neraspoređena dobit		69.344.409	70.636.785	
Ukupan aksijski kapital i rezerve		215.984.906	216.691.816	
Ukupno pasiva		252.832.368	254.755.854	

Napomene na stranama od 5 do 68 čine sastavni dio konsolidovanih periodičnih finansijskih izvještaja.

Ovi konsolidovani interni finansijski izvještaji su odobreni od strane Odbora direktora Crnogorskog Telekom A.D. 15. aprila 2010 godine i u njihovo ime potpisani od strane:

Slavoljub Popadić
Izvršni direktor

Manfred Knapp
Finansijski direktor

Miles Radayic
Direktor računovodstva

KONSOLIDOVANI PERIODIČNI BILANS USPJEHA

Iznosi u EUR

	Napomena	Za period od 1. januara do 30. aprila,	
		2009.	2008.
Prihodi			
Usluge fiksne telefonije i interneta	24 a	20.554.401	22.167.414
Usluge mobilne telefonije	24 b	16.896.464	18.287.681
Ukupni prihodi		37.450.865	40.455.095
Ostali poslovni prihodi	25	53.216	37.549
Troškovi poslovanja			
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	26	(7.389.188)	(6.356.049)
Troškovi amortizacije i obezvređenja	27	(7.723.203)	(6.839.457)
Troškovi korišćenja usluga drugih operatera	28	(6.532.209)	(7.699.834)
Nabavna vrijednost prodane telekomunikacione opreme		(1.576.098)	(2.487.285)
Ostali troškovi poslovanja	29	(6.356.329)	(11.147.522)
Ukupno troškovi poslovanja		(29.577.027)	(34.530.147)
Dobit iz poslovnih aktivnosti		7.927.054	5.962.497
Finansijski prihodi	30	2.374.622	1.983.194
Finansijski rashodi	30	(206.047)	(118.579)
Finansijski prihodi -neto		2.168.575	1.864.615
Dobit prije oporezivanja		10.095.629	7.827.112
Porez na dobit	31	(1.002.539)	(760.897)
Dobit za period		9.093.090	7.066.215
Akcionari društva		9.093.090	7.066.215
Manjinski interes		-	-
Neto dobit		9.093.090	7.066.215
Zarada po akciji za dobit koju su ostvarili vlasnici kapitala Grupe u toku perioda (izražena u EUR po akciji)			
- osnovna		0,1923	0,1495
- čista zarada po akciji		0,1923	0,1495

Napomene na stranama od 5 do 68 čine
sastavni dio konsolidovanih periodičnih finansijskih izvještaja.

KONSOLIDOVNI PERIODIČNI IZVJEŠTAJ TOKOVA GOTOVINE

		(Iznosi u EUR)	
		Za period od 1. januara do 30. aprila,	
	Napomena	2009.	2008.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Gotovina generisana iz poslovnih aktivnosti	39	3.024.232	5.802.075
Odliv po osnovu plaćene kamate	30	(6.778)	(789)
Odliv po osnovu poreza na dobit	23	(659.862)	(2.887.160)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		2.357.592	2.914.126
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja			
Odlivi po osnovu nabavke osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	5,7	(3.276.266)	(2.683.024)
Odlivi po osnovu ulaganja u kratkoročne finansijske plasmane	12	1.000.000	(2.250.000)
Naplaćene kamate	30	1.894.040	1.770.526
Prilivi po osnovu prodaje stalne imovine	5,7	-	1.856.059
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja		(382.226)	(1.306.439)
Neto smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata		1.975.366	1.607.687
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		17.147.736	52.973.332
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	11	19.123.102	54.581.019

Napomene na stranama od 5 do 68 čine
sastavni dio konsolidovanih periodičnih finansijskih izvještaja.

KONSOLIDOVANI PERIODIČNI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

	Akcijski kapital	Statutarne rezerve	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje 1. januara 2008. godine	140.996.394	2.919.357	70.134.998	214.050.749
Dobit za period od 1. januara do 30. aprila 2008.	-	-	7.066.215	7.066.215
Stanje, 30.april 2008. godine	140.996.394	2.919.357	77.201.213	221.116.964
Stanje, 1. januar 2009. godine	140.996.394	5.058.637	70.636.785	216.691.816
Dividende	-	-	(9.800.000)	(9.800.000)
Prenos u statutarne rezerve (Napomena 19)	-	585.466	(585.466)	-
Dobit za period od 1. januara do 30. aprila 2009,	-	-	9.093.090	9.093.090
Stanje 30. aprila 2009. godine	140.996.394	5.644.103	69.344.409	215.984.906

Napomene na stranama od 5 do 68 čine
sastavni dio konsolidovanih periodičnih finansijskih izvještaja.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

1. OPŠTE INFORMACIJE

Telekom Crne Gore A.D. (u daljem tekstu: “Telekom“ ili “Društvo“), Podgorica i njegova povezana pravna lica, Monet d.o.o. i Internet d.o.o. (koji zajedno čine “Grupu”) pružaju usluge fiksne i mobilne telefonije, internet i ostale telekomunikacione usluge u Crnoj Gori.

Društvo obezbjeđuje pružanje usluga fiksne telefonije u Republici Crnoj Gori, kao i lokalne, nacionalne i međunarodne telefonske usluge, kao i širok spektar ostalih telekomunikacionih usluga, uključujući rentiranje mreža, mreže podataka, telex i telegrafске usluge. U skladu sa Zakonom o telekomunikacijama Republike Crne Gore Društvo je 31. decembra 2003. godine zvanično ukinuto ekskluzivno pravo u pružanju usluga fiksne telefonije u Republici Crnoj Gori.

Telekom Crne Gore A.D., Podgorica je osnovan i registrovan u Privrednom sudu u Podgorici 31. decembra 1998. godine Rješenjem broj Fi. 5490/98, nakon statusne transformacije i razdvajanja telekomunikacija i pošte iz Javnog preduzeća Pošta, Telegraf i Telekomunikacije Crne Gore (u daljem tekstu “JP PTT Crne Gore”).

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, dana 6. novembra 2002. godine izvršena je preregistracija Društva u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000618/001.

Tokom 2000. godine, Telekom je razvio GSM 900 mrežu mobilne telefonije i u maju 2000. godine počeo sa njenim komercijalnim korišćenjem kao provajder mobilne telefonije. Telekom je 28. jula 2000. godine registrovao Monet D.O.O. (koji je kasnije preimenovan u T-mobile d.o.o.) kao svoje zavisno preduzeće u potpunom vlasništvu, nakon čega je cjelokupno poslovanje mobilne telefonije prenešeno na Monet. Tržište mobilne telefonije u Crnoj Gori se liberalizovalo i Monet dijeli tržište sa još dva operatera - “Pro Monte” D.O.O. i M tel D.O.O.

Osnovna djelatnost Interneta Crna Gora d.o.o., Podgorica, preduzeća u potpunom vlasništvu Telekom-a, je pružanje internet usluga, iznajmljivanje linija, reprodukcija kompjuterskih medija, pružanje savjetodavnih usluga i izrada kompjuterskog softvera..

Nakon uspješno sprovedenog privatizacionog tendera, Magyar Telekom NyRt. (u daljem tekstu: Magyar Telekom) je postao većinski vlasnik Crnogorskog Telekom A.D. Magyar Telekom je 31. marta 2005. godine preuzeo kontrolu nad Crnogorskim Telekomom Crne Gore A.D. i krajem iste godine imao 76.53% udjela akcijskog kapitala. Prodajna cijena tog učešća iznosila je EUR 140,5 miliona. Od ovog iznosa prodajne cijene, Magyar Telekom je platio EUR 114,0 miliona Vladi Crne Gore za učešće od 51,12% i EUR 22,9 miliona manjinskim akcionarima za učešće od 21,92%. Preostala 3,49% Magyar Telekom je otplatio putem javnih ponuda. Društvo posjeduje 100% kapitala T-mobile CG d.o.o., crnogorskog provajdera mobilne telefonije, 100% kapitala Interneta Crne. Do 2005. godine Telekom je posjedovao 85% učešća u kapitalu Interneta. Preostalih 15% ukupnog kapitala Interneta, Telekom je otkupio 7. marta 2005. godine. Deutsche Telekom AG je krajnji vlasnik Magyar Telekom koji posjeduje 59.21% akcija.

Sjedište Telekoma je u Podgorici, Republika Crna Gora, ulica Moskovska 29. Na dan 31. decembra 2008. godine, Grupa je imala 949 zaposlenih (na dan 31. decembra 2007. godine 898 zaposlenih).

Skupština Akcionara Crnogorskog Telekom AD je 30. aprila 2009 godine donijela odluku o spajanju trenutno postojeće tri kompanije: Crnogorski Telekom AD, T Mobile d.o.o i Internet d.o.o u jedinstveno pravno lice 'Crnogorski Telekom AD'. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, spajanje je registrovano 11. maja 2009 godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000618/028.

1. OPŠTE INFORMACIJE (Nastavak)

Istraga određenih konsultantskih ugovora

Kao što je i ranije navedeno, u toku obavljanja revizije finansijskih izvještaja za 2005. godinu, PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló és Gazdasági Tanácsadó Kft. (PWC) je identifikovao dva ugovora čija priroda i poslovne namjere nisu bile jasno iskazane. U februaru 2006. godine, Odbor za reviziju Magyar Telekom, većinskog vlasnika Društva, angažovao je White & Case ("nezavisne istražitelje"), svoje nezavisne pravne savetnike, kako bi obavili unutrašnju istragu po pitanju da li Grupa izvršila plaćanja po osnovu ovih ili nekih drugih ugovora, potencijalno zabranjenih od strane Američkih zakona i regulativa, uključujući Dekret o postupcima strane korupcije („FCPA“), ili internu politiku Grupe. Odbor za reviziju je informisao Američki odsjek za pravdu („DOJ“) i Američku komisiju za hartije od vrednosti („SEC“) i Mađarski nadležni organ za finansijsku kontrolu o unutrašnjoj istrazi.

Na osnovu dostupne dokumentacije i ostalih dokaza, White & Case je donio preliminarni zaključak da postoje razlozi da se vjeruje da su četiri konsultantska ugovora iz 2005. godine zaključena u neprimjerene svrhe, zatim je utvrđeno da su određeni zaposleni uklonili dokaze od važnosti za istragu. Interna istraga vezana sa ove i ostale ugovore identifikovane od strane nezavisnih istražitelja se nastavlja.

Godine 2007., Vrhovni državni tužilac Republike Crne Gore obavijestila je odbor direktora Crnogorskog Telekom o svom zaključku da ugovori koji su predmet unutrašnje istrage u Crnoj Gori ne sadrže elemente koji se mogu protumačiti kao kriminalne radnje na osnovu kojih bi se u Republici Crnoj Gori mogle podnijeti tužbe.

Mađarske vlasti su takođe započele svoju istragu vezano za aktivnosti Magyar Telekom-a u Crnoj Gori. Mađarski nacionalni odbor za istragu obavijestio je Magyar Telekom da je istraga okončana 20. maja 2008. godine i da kriminalne aktivnosti nisu identifikovane.

Sjedinjene Države su započele sopstvenu istragu u vezi sa transakcijama koje su predmet naše interne istrage radi utvrđivanja potencijalnih kršenja zakona Sjedinjenih Država. Tokom 2007. godine, vlasti Sjedinjenih Država proširile su obim svoje istrage uključivši ispitivanje naših aktivnosti u vezi sa internom istragom i naša objelodanjivanja u vezi iste.

Ne možemo predvidjeti kada će unutrašnja istraga ili tekuća istraga koju sprovodi Vlada biti okončani, koji će biti njen krajnji rezultat, kao ni njen uticaj ukoliko bi ga bilo na naše finansijske izvještaje i rezultate poslovanja. Vladine institucije nam mogu nametnuti krivične i građanskopravne sankcije, tj. zahtijevati od nas i naših povezanih lica da platimo novčane kazne, dodatne izmjene naše poslovne prakse i prakse postupanja u skladu sa zakonima.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

2.1. Osnova za sastavljanje

Konsolidovani interni finansijski izvještaji Grupe Crnogorski Telekom uključuju konsolidaciju finansijskih izvještaja Društva i finansijskih izvještaja njegovih povezanih pravnih lica: T Mobile Crna Gora d.o.o., Podgorica (prethodni naziv Monet d.o.o., Podgorica) i Internet Crne Gore d.o.o., Podgorica.

Kako je objelodanjeno u Napomeni 1, Skupština Akcionara Crnogorskog Telekom AD je donijela odluku o spajanju trenutno postojeće tri kompanije 30. aprila 2009. godine: Crnogorski Telekom AD, T Mobile d.o.o i Internet CG d.o.o u jedinstveno pravno lice 'Crnogorski Telekom AD', što je i razlog za sastavljanje periodičnih finansijskih izvještaja.

Periodični konsolidovani finansijski izvještaji Grupe su pripremljeni u skladu sa MRS 34 „Periodično finansijsko izvještavanje“. Konsolidovane periodične finansijske izvještaje treba čitati zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima za finansijsku godinu završenu 31. decembra 2008., a koji su pripremljene u skladu sa

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje (nastavak)

Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (MRSO). Konsolidovani periodični finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška.

Zato što MRS 34 zahteva da se sve promene na računima prikažu za uporedivi period prethodne godine, određene stavke obelodanjene u napomenama uz finansijske izveštaje ne mogu se usaglasiti sa bilansom stanja.

Grupa ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Crne Gore ("Sl. list RCG", br. 69/2005), i posebno u skladu sa relevantnom zakonskom odlukom koja definiše obaveznu primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") u Republici Crnoj Gori ("Sl. list RCG", br. 69/2002). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI) su prvi put primenjeni za finansijske izvještaje koji obuhvataju godinu koja počinje 1. januara 2003. godine.

Zvanična valuta u Republici Crnoj Gori i funkcionalna valuta Crnogorskog Telekoma i njegovih zavisnih preduzeća je Euro (EUR).

Usvajanje novih i revidiranih Standarda i Interpretacija

U tekućem periodu Grupa je usvojila sve nove i revidirane standarde i interpretacije, koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) i Komitet za Tumačenja Međunarodnih finansijskih standarda (IFRIC), a koje su važne za poslovanje Grupe i koje su u primjeni u izvještajnom periodu koji je počeo 1. januara 2009. godine. Njihova inicijalna primjena nije imala materijalnog uticaja na prikazivanje rezultata poslovanja Grupe, njegov finansijski položaj ili tokove gotovine. Pregled novih i revidiranih standarda i interpretacija uključuje sljedeće:

- MRS 1 (Dopunjen) – Presentacija Finansijskih Izvještaja: Dopuna MRS 1 predstavlja uvodjenje dodatnih objelodanjivanja o nivou kapitala entiteta i nacinu rukovodpdjenja kapitalom u skladu sa internim i eksternim (regulatornim) zahtjevima. Društvo je ocijenilo uticaj dopune MRS 1, i zaključilo da, s obzirom da Društvo nema specifičnih internih niti eksternih zahtjeva koji se odnose na upravljanje kapitalom, dodatna objelodanjivanja u finansijskim izvještajima nisu neophodna.
- MRS 1 (Dopunjen) Presentacija finansijskih izvještaja – Dopunjeni standard propisuje opšte zahtjeve u vezi sa sastavljanjem finansijskih izvještaja, daje skretnice u vezi sa njihovom strukturom i postavlja minimalne zahtjeve vezane za sadržaj finansijskih izvještaja. Revidirani standard zabranice prezentaciju stavki prihoda i troškova (tj., promjena na kapitalu koje ne uključuju vlasničke promjene) u okviru izvještaja o promjenama na kapitalu, zahtijevajući da se promjene na kapitalu koje ne uključuju vlasničke promjene pokazuju odvojeno od vlasničkih promjena na kapitalu. Sve promjene koje ne uključuju promjenu vlasništva nad kapitalom se moraju prikazati u izvještaju o postignutim rezultatima, ali lica mogu da biraju da li da prikažu izvještaj o neto dobitku ili oba izvještaja (bilans uspjeha i izvještaj o neto dobitku). U slučajevima kada lice koriguje ili reklasifikuje uporedne podatke, od tog lica će se očekivati da prikaže korigovan bilans stanja sa početka uporednog perioda kao dodatak tekućim zahtjevima prikazivanja bilansa stanja sa kraja tekućeg i uporednog perioda. Dopuna MRS 1 nije imala nikakav uticaj na prezentaciju finansijskih izvještaja Grupe.
- MRS 19 (Dopunjen), 'Naknade zaposlenima'. Izmjene su dio godišnjeg MRSO projekta unaprjeđenja obavljenog u maju 2008. godine. Dopuna reguliše definiciju uticaja koji na dobit ima povećanje zarada kao umanjenje, dok izmjena koja se tiče naknade koja se pripisuje minulom radu uzrokuje negativnu nabavnu vrijednost usluga pruženih u prošlosti ukoliko dovodi do smanjenja sadašnje vrijednosti definisanih obaveza po osnovu naknada zaposlenima. Definicija prinosa na sredstva iz plana izmjenjena je tako da se sada troškovi upravljanja sredstvima iz plana oduzimaju prilikom

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje (nastavak)

obračuna prinosa na sredstva iz plana samo u onoj mjeri u kojoj su takvi troškovi isključeni iz obračuna obaveza po osnovu definisanog plana naknada. Ova razlika između kratkoročnih i dugoročnih naknada zaposlenima zavisi od toga da li se obaveze namiruju u periodu kraćem ili dužem od jedne godine od datuma pružanja usluga. MRS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva“ zahtjeva objelodanjivanje, a ne priznavanje, potencijalnih obaveza. Shodno tome, izvršeno je usklađivanje MRS 19. Primjena revidiranog MRS 19 nije dovela do značajnih promjena u finansijskim izvještajima Grupe.

- MRS 20 (dopunjen) „Računovodstveni tretman državnih dodjeljivanja i objelodanjivanje državne pomoći“. Benefit niže kamatne stope državnih zajmova se mjeri kao razlika knjigovodstvene vrijednosti obračunate u skladu sa MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i Mjerenje“ i prihoda primljenih kao benefit i obračunatih u skladu sa MRS 20. Izmjene nemaju nikakvog efekta na poslovanje Grupe, s obzirom da grupa raspolaže državnim pomoćima ili kreditima.
- MRS 23, Troškovi pozajmljivanja (revidiran). MRSO je 29. marta 2007. godine izdao revidiranu verziju MRS 23. Glavna promjena u odnosu na prethodnu verziju standarda je ukidanje opcije priznavanja troškova pozajmljivanja koji se odnose na sredstva za koje je potreban duži vremenski period da bi bila spremna za predviđenu upotrebu ili prodaju, kao rashoda perioda u kome su nastali. Samim tim Društvo se obavezuje da kapitalizuje troškove pozajmljivanja kao dio cijene koštanja takvog sredstva. Revidirani standard se primjenjuje na troškove pozajmljivanja kvalifikovanog sredstva kod kojih je datum početka kapitalizacije 1. januar 2009. ili neki kasniji datum. Ranija primjena je dozvoljena. Kada primjena ovog Standarda uslovljava promjenu računovodstvene politike (što je slučaj u Grupi), subjekat treba da primjenjuje MRS 23 (revidiran) na troškove pozajmljivanja koji se odnose na kvalifikovana sredstva za koja datum početka kapitalizacije pada na dan ili nakon datuma stupanja na snagu. Međutim, subjekat može odabrati bilo koji datum prije datuma stupanja na snagu i da primjeni standard na troškove pozajmljivanja kvalifikovanog sredstva kod kojih je datum početka kapitalizacije pada na taj ili nakon tog datuma. Definicija troškova pozajmljivanja je takodje izmijenjena tako da se sada troškovi kamate obračunavaju primjenom metoda efektivne kamatne stope kako je to definisano u okviru MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i Mjerenje“. Ovim se eliminišu neusklađenosti između termina sadržanih u MRS 39 i MRS 23. S obzirom da Društvo nije imala nikakva pozajmljena sredstva u toku izvještajnog perioda, promjena nije imala efekta na interne finansijske izvještaje Grupe.
- MRS 27, Konsolidovani i pojedinačni finansijski izvještaji. Ova dopuna je dio godišnjeg projekta objavljenog od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (MRSO) u maju 2008. godine. U slučajevima gdje se ulaganja u kapital zavisnih preduzeća tretirana u skladu sa MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje“, klasifikuju kao namijenjena prodaji u skladu sa MSFI 5 „Stalna sredstva namijenjena prodaji i obustavljeno poslovanje“, MRS 39 se i dalje primjenjuje. Izmjene neće imati efekta na poslovanje Grupe, jer je njegova politika da ulaganja u kapital zavisnih preduzeća vodi po nabavnoj vrijednosti u pojedinačnim finansijskim izvještajima svakog zasebnog pravnog lica. MRS 28 (dopunjen) „Računovodstveno obuhvatanje ulaganja u pridružena preduzeća“ (i posljedične izmjene MRS 32 „Finansijski instrumenti: prezentacija“). Izmjena nema efekta na poslovanje Grupe, jer je njegova politika da se ulaganjima u kapital pridruženih preduzeća se prikazuje u okviru kapitala u konsolidovanim finansijskim izvještajima Grupe. Izmjene su dio godišnjeg MRSO projekta unapređenja obavljenog u maju 2008. godine. U slučajevima gdje se ulaganja u kapital pridruženih preduzeća tretirana u skladu sa MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i Mjerenje“ pored objelodanjivanja u skladu sa MRS 32 „Finansijski instrumenti: prezentacija“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja“, potrebna su samo određena, a ne sva, objelodanjivanja propisana na osnovu MRS 28.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje (nastavak)

- MRS 28 (dopunjen) „Računovodstveno obuhvatanje ulaganja u pridružena preduzeća“ (i posljedice izmjene MRS 32 „Finansijski instrumenti: Prezentacija“ i MRS 7 „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja“). Izmjene su dio godišnjeg MRSO projekta unaprjeđenja obavljenog u maju 2008. godine. Ulaganje u pridruženo preduzeće se tretira kao jedinstveno sredstvo prilikom testiranja obezvrjeđenja. Bilo koji utvrđeni iznos obezvrjeđenja se ne alokira datom sredstvu koje je uključeno u investiciju, gudvil na primjer. U slučaju smanjenja obezvrjeđenja, evidentira se korekcija investiranog iznosa u mjeri u kojoj se iznos ulaganje u pridruženo preduzeće povećava. Društvo će primjenjivati MRS 28 (dopunjen) prilikom testiranja obezvrjeđenja ulaganja u zavisna preduzeća i sve povezane gubitke po osnovu obezvrjeđenja na dan 31. decembar 2009. godine, kada se vrše regularna testiranja obezvrjeđenja.
- MRS 31 (dopunjen) „Finansijsko izvještavanje o interesima u zajedničkim poduhvatima“ (i posljedice izmjene MRS 32 i MSFI 7). Izmjene su dio godišnjeg MRSO projekta unaprjeđenja obavljenog u maju 2008. godine. U slučajevima gdje se zajednički poduhvati tretiraju u skladu sa MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i Mjerenje“ pored objelodanjivanja u skladu sa MRS 32 „Finansijski instrumenti: prezentacija“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja“, potrebna su samo određena, a ne sva, objelodanjivanja propisana na osnovu MRS 31. Izmjene nemaju efekta operacije Grupe, pošto trenutno nema interesa u zajedničkim poduhvatima.
- MRS 32 (dopunjen) „Finansijski instrumenti: Prezentacija“ U februaru 2008. godine, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (MRSO) dopunio je MRS 32 po pitanju klasifikacije finansijskih instrumenata koji se mogu ponovo (pro)dati emitentu i obaveza koje nastaju na osnovu po osnovu likvidacije. Kao rezultat navedenih izmjena, neki finansijski instrumenti koji trenutno zadovoljavaju definiciju finansijske obaveze mogu se klasifikovati u okviru kapitala. Izmijenjeni standard uključuje detaljne kriterijume za identifikovanje takvih instrumenata. Dopune MRS 32 primjenjuju se na godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2009. godine. Pošto Grupa u svom vlasništvu trenutno nema instrumente na koje bi navedene izmjene uticale, izmjene standarda nemaju uticaja na finansijske izvještaje Grupe.

MRS 36 (dopunjen) „Obezvrjeđenje sredstava“. Izmjene su dio godišnjeg MRSO projekta unaprjeđenja obavljenog u maju 2008. godine. U slučajevima gdje se fer vrijednost umanjena za troškove prodaje izračunava na osnovu diskontovanih tokova gotovine, potrebna su objelodanjivanja poput onih vezanih za izračunavanje upotrebne vrijednosti. Grupa će primjenjivati MRS 28 (dopunjen) i po potrebi sprovesti sva potrebna objelodanjivanja o testovima na obezvrjeđenje u finansijskom izvještaju za 2009 godinu, posle izvršenja regularnih testova obezvrjeđenja.
- MRS 38 (dopunjen) „Nematerijalna ulaganja“ (na snazi od 1. januara 2009. godine). Izmjene su dio godišnjeg MRSO projekta unaprjeđenja obavljenog u maju 2008. godine. Avans se priznaje isključivo u slučaju kada je plaćanje izvršeno prije sticanja bilo kakvog prava na robu ili uslugu. Izmjenom se takodje briše formulacija koja navodi da je „rijedak ili nepostojeći“ slučaj korišćenja metoda koji rezultuje stopom amortizacije nižom od one koja se obračunava primjenom proporcionalnog metoda. Izmjena neće imati efekat na poslovanje Grupe, pošto se amortizacija svih nematerijalnih ulaganja obračunava primjenom proporcionalnog metoda.
- MRS 39 (dopunjen) „Finansijski instrumenti: Priznavanje i Mjerenje.“ (na snazi za računovodstvene periode od 1. januara 2009. godine). Izmjene su dio godišnjeg MRSO projekta unaprjeđenja obavljenog u maju 2008. godine. Izmjena se odnosi na uvođenje mogućnosti svrstavanja u, i brisanja iz, kategorije instrumenata koji se vode po fer vrijednosti u slučaju da derivat počinje ili prestaje da ima svojstva instrumenta zaštite u toku gotovine ili neto instrumenta zaštite investicije. Definicija finansijskog sredstva ili finansijske obaveze koja se vodi po fer vrijednosti u bilansu uspjeha kojom se trguje, takodje je revidirana. Ovim se razjašnjava da se finansijsko sredstvo ili obaveza, koja je dio portfolija finansijskih instrumenata kojima upravlja, zajedno sa dokazom skorašnjeg plana

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje (nastavak)

ostvarivanje zarade u kratkim rokovima, uključuju u takav portfolio prilikom početnog priznavanja. Promjena dopune nije imala nikakav efekat na konsolidovane interne finansijske izvještaje Grupe.

MSFI 1 (dopunjen) „Primjena međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja po prvi put“. U novembru 2008. MRSO je objavio dopunjenu standard MSFI 1. S obzirom da Grupa sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa MRS vec nekoliko godina unazad, to promjene standarda nisu relevantne za Grupu.

- MSFI 2 (dopunjen) U januaru 2008. godine, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (MRSO) objavio je dopunjeni standard MSFI 2 „Plaćanje po osnovu akcija“. Glavne promjene i pojašnjenja vezana za dati standard tiču se uslova sticanja prava na plaćanja po osnovu akcija i poništavanja istih. Izmjene MSFI 2 moraju biti primjenjivane na periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2009. godine. S obzirom da u Grupi ne postoje značajna plaćanja po osnovu akcija, dopunjeni standard nije od važnosti za Grupu u periodu njegove početne primjene.
- MSFI 7 Poboljšanja objelodanjivanja finansijskih instrumenata – dopune MSFI 7 (dopunjen), Finansijski Instrumenti: Objelodanjivanje (efektivno za godišnje periode koji počinju 1. januara 2009. ili kasnije). Dopuna zahtijeva dodatna objelodanjivanja o fer vrijednosti i riziku likvidnosti. Preduzeće će biti u obavezi da objelodani analizu finansijskih instrumenata koristeći hijerarhiju tri nivoa u mjerenju fer vrijednosti. Dopuna: a) definiše da starosna struktura obaveza treba da uključi izdate finansijske garancije sa maksimalnim iznosom garancije u najranijem periodu u kome garancija može biti opozvana; i b) zahtijeva objelodanjivanja preostale starosne strukture finansijskih derivata ukoliko su one od značaja za razumijevanje prirode rizika likvidnosti. Grupa će takodje trebati da objelodani starosnu strukturu finansijskih sredstava koje drži radi upravljanja rizikom likvidnosti, ukoliko su te informacije neophodne korisnicima finansijskih izvještaja da ocijene prirodu rizika likvidnosti. S obzirom da Grupa nema izdatih finansijskih garancija niti derivata, to ova dopuna nema efekta na interne finansijske izvještaje Grupe.
- MSFI 8, Poslovni segmenti, u primjeni na računovodstvene periode koji počinju 1. januara 2009. godine. Poslovni segmenti su komponente društva koje redovno kontroliše osoba odgovorna za donošenje odluka u društvu. Izvještaj o poslovnim segmentima podnosi se u okviru internog izvještavanja, gdje novi standard zahtijeva „pristup upravljanja“. MSFI 8 takodje definiše objelodanjivanja koja se odnose na proizvode i usluge, geografska područja i glavne potrošače. U prethodnoj godini Grupa je izvještavala o tri operativna segmenta: fiksna telefonija, mobilna telefonija i internet. Od januara 2009, Grupa će kombinovati fiksnu liniju i internet u jedan operativni segment s obzirom da se oni razmatraju kao jedan segment prilikom donošenja poslovnih odluka.
- MOIFI 13, Program odanosti korisnika. Ovo tumačenje definiše objelodanjivanje društava koja odobravaju nagradne kredite korisnicima koji odano koriste njihove proizvode i usluge. Naročito, ovo tumačenje definiše kako društvo treba da knjiži svoje obaveze kada odobravaju robu ili usluge besplatno ili sa popustom korisnicima kojima pripadaju nagradni krediti. Grupa je primijenila ovo tumačenje od 1. januara 2009. godine, ali, kako smo i očekivali, bez materijalnih promjena u internim finansijskim izvještajima Grupe.
- MOIFI 15 Ugovori o izgradnji nekretnina. IFRIC 15 se odnose na problem računovodstvenog obuhvatanja prihoda i sa njima povezanih troškova od strane subjekta koji se bavi izgradnjom nekretnina i koji prodaje data sredstva prije završetka njihove izgradnje. Tumačenje definiše kriterijum obračunavanja koji je ili u skladu sa MRS 11 ili MRS 18. MOIFI 15 primjenjivaće se na godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2009. godine. Pošto se Grupa ne bavi izgradnjom nekretnina, MOIFI 15 nije od važnosti za Grupu.
- MOIFI 16 Zaštita od rizika neto investicija u strano poslovanje. MOIFI 16 se odnosi na primjenu zaštite od rizika na neto investicije. Tumačenje uglavnom navodi koji rizici su predmet zaštite od

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje (nastavak)

rizika i gdje se, u okviru grupe, instrumenti zaštite mogu primjeniti. Računovodstvo zaštite se može primjeniti samo na kursne razlike koji nastaju na osnovu razlika između valute u kojoj su iskazane devizne transakcije i izvještajne valute matičnog preduzeća subjekta. Derivativni ili „nederivativni“ instrumenti mogu biti kategorisani kao instrumenti zaštite. Bilo koji subjekt ili subjekti unutar grupe (izuzimajući strano poslovanje koje je predmet zaštite od rizika) mogu imati u vlasništvu instrument(e) zaštite dokle god su ispoštovani zahtjevi klasifikacije, dokumentovanja i važenja propisani u MRS 39.88 u vezi sa zaštitom neto investicija. MOIFI 16 će biti u primjeni za računovodstvene periode koji počinju od 1. oktobra 2008. godine. Kako Mađarski Telekom (Magyar Telekom) ne primjenjuje računovodstvo zaštite, MOIFI 16 nema uticaja na finansijske izvještaje Grupe.

Objavljeni standardi, interpretacije i izmjene standarda koji još nisu stupili na snagu

Grupa se nije opredijelila za ranu primjenu određenih standarda i interpretacija, koji su objavljeni, ali nisu obavezno primjenjivani u računovodstvenim periodima koji počinju 1. januara 2009. godine. Pomenuti novi standardi i interpretacije uključuju sljedeće:

- MRS 27 „Konsolidovani i pojedinačni finansijski izvještaji“ (stupa na snagu za izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2009. godine). Izmijenjeni standard zahtijeva da se efekti transakcija sa licima koja nemaju kontrolni uticaj evidentiraju u okviru kapitala ukoliko nije došlo do promjena u kontrolnom uticaju i ove transakcije više ne rezultuju gubitkom ili dobicima i gubicima. Standard takođe definiše računovodstveno obuhvatanje u slučaju gubitka kontrole. Bilo koji preostali interes u pravnom licu se svodi na fer vrijednost, a nastali dobiti i gubici se vode u bilansu uspjeha. Grupa će primjenjivati MRS 27 (dopunjen) prospektivno na sve transakcije sa nezavisnim interesima od 1. januara 2010. godine.
- MSFI 3 (dopunjen) „Poslovne kombinacije“ (odnosi se na poslovne kombinacije stečene na dan ili nakon prvog godišnjeg izvještajnog perioda koji počinje 1. jula 2009. godine). Dopunjeni standard nastavlja da primjenjuje metod nabavke na poslovne kombinacije uz neke značajne izmjene. Na primjer, sva plaćanja po osnovu kupovine preduzeća se evidentiraju po fer vrijednosti na datum sticanja, sa svim potencijalnim plaćanjima klasifikovanim kao dug koji se kasnije svodi na fer vrijednost u okviru bilansa uspjeha. MSFI 3 dozvoljava izbor mjerenja nezavisnog interesa u stečenom licu po fer vrijednosti ili po proporcionalnom udjelu nezavisnog udjela u neto sredstvima stečenog lica. Svi troškovi nabavke se obračunavaju u okviru troškova. Grupa će primjenjivati MSFI 3 (dopunjen) prospektivno na sve poslovne kombinacije od 1. januara 2010. godine.
- MSFI 5 (dopunjen) „Stalna sredstva namijenjena prodaji i obustavljeno poslovanje“ (i posljedične izmjene IFRS 1 „Primjena MSFI po prvi put“) (na snazi za računovodstvene periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2009. godine). Izmjene su dio godišnjeg MRSO projekta unapređenja obavljenog u maju 2008. godine. Izmjene se odnose na razjašnjenje da se sva sredstva i obaveze zavisnog preduzeća klasifikuju kao namijenjena prodaji ukoliko plan prodaje samo dijela navedenih sredstava i obaveza dovodi do gubitka kontrole. O datom zavisnom preduzeću potrebno je sastaviti relevantna objelodanjivanja ukoliko zadovoljava definiciju obustavljenog poslovanja. Posljedične izmjene MSFI 1 navode da se ove izmjene primjenjuju prospektivno od datuma usvajanja MSFI-ova. Grupa će primjenjivati MSFI 5 (dopunjen) prospektivno na sva djelimična otuđenja zavisnih preduzeća od 1. januara 2010. godine.
- MOIFI 18 Prenos sredstava sa kupaca (na snazi od 1. jula 2009. godine). Tumačenje razjašnjava računovodstveno obuhvatanje prenosa sredstava sa kupaca, tj. uslove pod kojim se zadovoljava definicija sredstva; priznavanje sredstva i vrednovanje nabavne vrijednosti prilikom početnog priznavanja; identifikovanje usluga koje se mogu sagledati na individualnoj osnovi (jedna ili više usluga u zamjenu za prenjeto sredstvo); priznavanje prihoda, i obračunavanje prenosa gotovine sa kupaca. Ne očekuje se da će MOIFI 18 imati uticaja na finansijske izvještaje Društva.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje (nastavak)

Objavljeni standardi, interpretacije i izmjene standarda koji još nisu stupili na snagu i nisu od značaja za poslovanje Grupe

- MRS 39 (dopunjen) - U avgustu 2008. godine, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (MRSO) objavio je MRS 39 dopunjen na temu računovodstva zaštite. Izmjena koja se odnosi na stavke koje mogu biti zaštićene od rizika, dozvoljava obračunavanje samo onih promjena u tokovima gotovine ili fer vrijednosti zaštićene stavke koje su iznad ili ispod određene cijene ili neke druge varijable (MRS 39.AG99BA). Dopuna MRS 39 biće primjenjivana retroaktivno na godišnje periode koji počinju dan ili nakon 1. jula 2009. godine, ali još uvijek nije podržana od strane EU. Ne očekuje se da će opisane izmjene imati uticaja na finansijske izvještaje Grupe, pošto Grupa ne primjenjuje računovodstvo zaštite.
- MOIFI 17 - Raspodjela nemonetarnih sredstava vlasnicima (na snazi od 1. januara 2009. godine). Izmjena razjašnjava kada se i kako vrši priznavanje raspodjele nemonetarnih sredstava u obliku dividendi isplaćenih vlasnicima. Lice treba da mjeri obavezu raspodjele nemonetarnih sredstava u obliku dividendi isplaćenih vlasnicima po fer vrijednosti sredstava namijenjenih raspodjeli. Dobitak ili gubitak nastao otuđenjem pomenutih nemonetarnih sredstava se priznaje u bilansu uspjeha kada lice isplaćuje dividendu. MOIFI 17 nije od značaja za poslovanje Društva zato što Društvo ne vrši raspodjelu nemonetarnih sredstava.

2.2. Konsolidacija

Zavisna preduzeća predstavljaju sva pravna lica (uključujući pravna lica posebne namjene) nad kojima Grupa ima pravo upravljanja finansijskim i poslovnim politikama što je generalno pravo koje donosi učešće u kapitalu od više od polovine glasačkih prava. Postojanje i efekti potencijalnih glasačkih prava koja trenutno postoje ili su konvertibilna, uzimaju se u obzir prilikom procjene da li Grupa kontroliše neko pravno lice. Zavisna preduzeća su u potpunosti konsolidovana od datuma prenosa kontrole na Grupu. Ista se isključuju iz konsolidacije od datuma kada kontrola prestaje.

Metod kupovine se primjenjuje prilikom računovodstvenog obuhvatanja preuzimanja zavisnih preduzeća od strane Grupe. Nabavna vrijednost se meri po fer vrijednosti datog sredstva, emitovanih instrumenata kapitala i obaveza nastalih ili preuzetih na dan razmjene, uvećanoj za troškove direktno pripisive preuzimanju. Prepoznatljiva sredstva i obaveze i potencijalne obaveze preuzete poslovnom kombinacijom inicijalno se mjere po fer vrijednosti na datum preuzimanja, bez obzira na iznos manjinskog interesa.

Iznos u kojem trošak poslovne kombinacije premašuje fer vrijednost udjela Grupe u prepoznatljivim neto sredstvima koja su preuzeta, priznaje se kao gudvil. Ukoliko je trošak poslovne kombinacije niži od fer vrijednosti neto sredstava preuzetog zavisnog preduzeća, razlika se priznaje direktno u bilansu uspjeha.

Među-kompanijske transakcije, stanja i nerealizovani dobitci nastali na osnovu međusobnih transakcija preduzeća unutar Grupe su eliminisane. Nerealizovani gubici su takođe eliminisani. Računovodstvene politike zavisnih preduzeća su izmijenjene gde je to bilo potrebno u cilju postizanja konzistentnosti sa politikama Grupe.

Pridružena preduzeća su sva pravna lica u kojima Grupa ima značajan uticaj, ali ne i kontrolu, što se generalno odnosi na učešća u kapitalu od između 20% i 50% glasačkih prava. Ulaganja u pridružena preduzeća se računovodstveno obuhvataju primjenom metoda udela i početno se mjere po nabavnoj vrednosti. Ulaganja Grupe u pridružena preduzeća uključuju gudvil identifikovan prilikom pribavljanja, umanjen za akumulirane gubitke po osnovu obezvrjeđenja ukoliko postoje.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**2.2. Konsolidacija (nastavak)**

Udio Grupe u dobiti i gubitku njenih pridruženih preduzeća nakon preuzimanja, priznaje se u bilansu uspjeha, a njen udio u kretanjima na rezervama nastalim nakon preuzimanja, priznaje se na rezervama. Kumulativna kretanja nakon preuzimanja se koriguju na teret ili u korist knjigovodstvene vrijednosti ulaganja. Kada je Grupin udio u gubicima pridruženog preduzeća jednak ili premašuje ulaganje u isto, zajedno sa svim ostalim neobezbjedenim potraživanjima, Grupa ne priznaje dalje gubitke, osim u slučajevima kada je na sebe preuzela obavezu da izvrši plaćanja u ime pridruženog preduzeća.

Nerealizovani dobici nastali po osnovu transakcija Grupe sa pridruženim preduzećima eliminišu se do iznosa interesa Grupe u datom pridruženom preduzeću. Nerealizovani gubici se takođe eliminišu osim u slučaju da transakcija ukazuje na obezvrjeđenje prenetog sredstva.

2.3. Izvještavanja po segmentima

Rukovodstvo Grupe nadgleda interno izvještavanje unutar Grupe sa ciljem da ocijeni dostignuća i alocira resurse. Na bazi ovih izvještaja, rukovodstvo određuje poslovne segmente Grupe.

Rukovodstvo ocjenjuje biznis sa geografskog i proizvodnog stanovišta. Grupa vrši svoje aktivnosti u Crnoj Gori i ima jedan geografski segment. Sa stanovišta proizvoda koji nudi, rukovodstvo ocjenjuje aktivnosti i dostignuća fiksne linije i interneta i mobilne linije. Ne postoje drugi proizvodi i usluge koje se prodaju od strane Grupe.

2.4. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja

Prezentacija konsolidovanih internih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni poslovni rezultati Grupe mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke

Grupa vrši procjene i pretpostavke uzimajući u obzir buduće događaje. Procjene i vrednovanja se konstantno provjeravaju, oslanjajući se na prethodna iskustva i druge faktore, uključujući realna očekivanja razvoja budućih događaja. U pojedinim slučajevima Grupa se oslanja na mišljenje nezavisnih stručnjaka. Najkritičnije procjene i pretpostavke su razmotrene u tekstu koji slijedi:

a) Korisni vijek trajanja sredstava

Određivanje korisnog vijeka trajanja sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja. Vjerujemo da su računovodstvene procjene koje se odnose na određivanje korisnog vijeka trajanja sredstava, od izuzetnog značaja, obzirom da uključuju pretpostavke o tehnološkom razvoju u inovativnoj industriji. Zbog materijalne značajnosti stalne imovine u okviru aktive bilansa stanja, uticaj bilo kakvih promjena na navedene procjene korisnog vijeka trajanja mogu materijalno značajno uticati na finansijski položaj i ostvareni poslovni rezultat. Na primjer, ukoliko Grupa smanji korisni vijek trajanja za 10%, doći će do dodatnog povećanja troškova amortizacije na godišnjem nivou u iznosu od EUR 0.75 miliona.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.4. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja (Nastavak)

b) Potencijalno obezvrjeđenje nekretnina i opreme i nematerijalnih ulaganja

Grupa procjenjuje obezvrjeđenje nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja kada god postoji razlog da knjigovodstvena vrijednost može materijalno značajno prekoračiti nadoknadiivi iznos i kada se očekuje da obezvrjeđenje može nastati. Nadoknadiive vrijednosti se određuju obračunom upotrebne vrijednosti uzimajući u obzir veliki broj faktora koji mogu uticati na upotrebnu vrijednost. Između ostalog, uzimamo u obzir buduće prihode i rashode, tehnološku zastarjelost, eventualni prekid usluga i druge promjene u okolnostima koje mogu uticati na obezvrjeđenje. Obzirom da je ovakav način vrjednovanja zasnovan na našem profesionalnom sudu, potencijalni iznos obezvrjeđenja može biti značajno različit u odnosu na iznos utvrđen našim obračunom.

Tabela ispod uključuje analize osjetljivosti koje prikazuju koliki je iznos obezvrjeđenja koje bi trebalo biti priznat na dan 31. decembra 2008. godine po segmentima ako se upotrijebe 19% niži tokovi gotovine nego što su upotrijebljeni u obračunima, ili 14% od WACC ili -11% od PGR za T-Com ili 77% niži tokovi gotovine ili 53% od WACC za T-Mobile, uz nepromijenjene ostale pretpostavke (ceteris paribus). Bilo kakva kombinacija ovih hipotetičkih promjena rezultirala bi većim iznosima obezvrjeđenja. Procenti koji su objelodanjeni u okviru analize osjetljivosti predstavljaju procenat zaokružen na najbliži cijeli procenat (bez decimala) koji bi doveo do obezvrjeđenja (na primjer, dok bi do obezvrjeđenja došlo primjenom WACC od 14%, isto bi izostalo ako bi se primjenjivao WACC od 13%).

Analize osjetljivosti T-Com obračuna obezvrjeđenja segmenta u 2008 (iznosi u EUR)	Tokovi gotovine (-19%)	WACC (14%)	PGR (-11%)
T-Com	(481)	(5,096)	(196)
Analize osjetljivosti T-Mobile obračuna obezvrjeđenja segmenta u 2008 (iznosi u EUR)	Tokovi gotovine (- 77%)	WACC (53%)	PGR (N/A)
T-Mobile	(1.162)	(577)	N/A

c) Obezvredjenje gudvila

Grupa je izvršila test obezvredjenja gudvila za fiksni i mobilni segment kao jedinice koje generišu gotovinu na 31. decembar 2009. Jedinice koje generišu gotovinu identifikovane su u skladu sa poslovnim segmentima i njihov nadoknadiivi iznos se testira jednom godišnje ili češće ukoliko okolnosti ukazu da je obezvredjenje nastalo.

Politika Grupe jeste da se test obezvredjenja radi na bazi projektovanog 10-godišnjeg toka gotovine i procjena koje predstavljaju najrealnija očekivanja rukovodstva u vezi tržišnih učesnika i očekivanja koja uzimaju u obzir slične transakcije i razvoj industrije. Ove pretpostavke sadrže veliki stepen procjene, što nosi potencijalni rizik pogrešnog obračuna upotrebne vrijednosti, ukoliko bi se dokazalo da korišćenje pretpostavke nisu reprezentativne.

Osnovne pretpostavke koje su korišćene za proračun upotrebne vrijednosti:

	Fiksna Telefonija i Internet	Mobilna Telefonija
EBITDA	25%	40%
Stopa rasta	2%	2%
Diskontna stopa	13%	13%

d) Obezvrjeđenje potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja

Grupa obračunava iznos obezvrjeđenja za sumnjiva potraživanja na bazi procijenjenih iznosa gubitaka koji nastaju kao posljedica nemogućnosti naših korisnika da redovno izmiruju svoje dospjele obaveze. Našu procjenu baziramo na starosnoj analizi potraživanja i prethodnom iskustvu kada su u pitanju otpisi potraživanja, analizama boniteta korisnika i promjenama odobrenih rokova dospjeća kako bi smo utvrdili adekvatnost iznosa obezvrjeđenja za sumnjiva potraživanja. Sve to uključuje i formiranje pretpostavki o budućem ponašanju korisnika i iznosu buduće naplate. Ako se finansijski položaj naših korisnika pogorša, aktuelni iznosi otpisa postojećih potraživanja mogu biti veći od očekivanih i mogu preći nivo iznosa obezvrjeđenja priznatih do sada.

Dugoročna potraživanja uključuju specifična potraživanja od Vlade Republike Crne Gore (Napomena 10) za koje Grupa procjenjuje da su u potpunosti naplativa i da se ne očekuje obezvrjeđenje ovih potraživanja. Ova procjena je zasnovana na prethodnom iskustvu u naplatama.

e) Rezervisanja

Rezervisanja su, u principu, zasnovana na našem profesionalnom sudu, kada je riječ o sudskim sporovima. Grupa procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća preko 50% da će spor biti izgubljen, Grupa vrši rezervisanje kojim se u cjelini obezbjeđuje pokrivanje iznosa potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja spora. Grupa u velikoj mjeri vodi računa o navedenim procjenama, ali zbog visokog nivoa neizvjesnosti, može se dogoditi da iskazana procjena nije u ravni sa ishodom spora u budućnosti.

f) Beneficije zaposlenih

Beneficije zaposlenih kao sto su otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade, su obračunate na bazi aktuarskih pretpostavki o očekivanom preostalom radnom vijeku zaposlenih. Usled velikog nivoa neizvjesnosti, u nekim slučajevima postoji mogućnost da očekivani odliv ne bude u skladu sa stvarnim odlivom po osnovu beneficija zaposlenih.

2.5 Preračunavanje stranih valuta

Poslovne promjene u stranoj valuti su preračunate u funkcionalnu valutu primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan poslovne promjene. Iznosi u konsolidovanim finansijskim izvještajima su izraženi u zvaničnoj valuti Republike Crne Gore (EUR) koja je i funkcionalna valuta Grupe. Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju preračunom monetarnih sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

2.6. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti uključuju novac iz blagajne, novac na bankovnim računima i sve kratkoročne visoko likvidne depozite sa osnovnim dospjećem do tri mjeseca ili manje.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.7. Kratkoročni finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani su u bilansu stanja prikazani kao finansijski plasmani po njihovoj nominalnoj vrijednosti sa dospijećem od 3 do 12 mjeseci. Potraživanja po osnovu kamata iz plasmana prikazani su odvojeno u bilansu stanja kao ostala potraživanja. Zajednički prihodi od kamata prikazani su u bilansu uspjeha kao ostali nastali poslovni prihodi.

2.8. Zalihe

Zalihe se evidentiraju po nabavnoj vrijednosti ili neto prodajnoj vrijednosti u zavisnosti koja je niža i priznaju se primjenom metoda prosječnih nabavnih cijena. Neto prodajna vrijednost je cijena po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja, nakon umanjenja cijene za troškove prodaje.

Terećenjem "Ostalih poslovnih rashoda" vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto ostvarivu prodajnu vrijednost.

Mobilni telefoni se često prodaju za vrijednost nižu od nabavne sto je povezano sa promotivnim aktivnostima, u cilju dobijanja novih pretplatnika. Takav gubitak na prodaji opreme se priznaje samo u slučajevima ukoliko nabavna vrijednost prodatih mobilnih telefona veća od njihove preprodajne vrijednosti.

2.9. Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja

Potraživanja iz poslovnih odnosa se inicijalno priznaju po njihovoj fer vrijednosti, a zatim se mjere po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjenom za iznos rezervisanja ispravke vrijednosti. Rezervisanje za obezvrjeđenje potraživanja iz poslovnih aktivnosti određuje se u slučaju kada postoje objektivni uslovi da Grupa neće biti u mogućnosti da naplati sve iznose u skladu sa inicijalnim uslovima naplate potraživanja. Značajni finansijski problemi dužnika, mogućnost bankrota ili finansijske reorganizacije dužnika, greške ili nepravilnosti u naplati predstavljaju osnovne uslove za formiranje obezvrjeđenje potraživanja iz poslovnih odnosa. Iznos rezervisanja po osnovu obezvrjeđenja predstavlja razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, umanjene za inicijalnu efektivnu kamatnu stopu. Knjigovodstvena vrijednost imovine smanjuje se za iznos identifikovanog obezvrjeđenja, a iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha u okviru „ostalih poslovnih rashoda“. Iznosi koji su priznati kao obezvrjeđenje vrijednosti potraživanja iz poslovnih odnosa uglavnom se otpisuju u slučaju kada se ne očekuje njihova buduća naplata. Kada je potraživanje iz poslovnih odnosa u potpunosti nenaplativo, otpisuje se na teret već izvršenog obezvrjeđenja vrijednosti. Naknadna naplata prethodno otpisanih potraživanja iz poslovnih odnosa evidentira se u bilansu uspjeha u okviru „ostalih poslovnih prihoda“.

2.10. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja Grupe iskazana su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumulirani iznos amortizacije.

Na dan bilansa stanja, nematerijalna sredstva uključuju: telekomunikacione licence, druge licence i stečena prava kompjuterskog softvera koja ne predstavljaju sastavni dio nabavne vrijednosti hardvera.

Troškovi u vezi sa razvojem internog kompjuterskog softvera sa pretpostavljenom koristi koja prelazi godinu dana, priznaju se kao nematerijalna sredstva. Troškovi koji poboljšavaju i produžuju korist programa kompjuterskog softvera izvan njihovih originalnih specifikacija u toku korisnog vijeka trajanja, priznaju se kao kapitalno poboljšanje i dodaju se originalnoj cijeni softvera. Troškovi povezani sa održavanjem postojećih programa kompjuterskog softvera i naknade za licence koje se plaćaju na godišnjem nivou, iskazuju se kao trošak obračunskog perioda u kom su nastali. Stečene licence za kompjuterski softver kapitalizuju se na osnovu troškova nastalih po osnovu sticanja i dovođenja softvera u stanje funkcionalne upotrebljivosti. Nematerijalna sredstva u pripremi obuhvataju usluge od spoljnih saradnika kao i interno generisane usluge za nematerijalna sredstva koja jos nisu kompletirana. Ova stavka uključuje investicije u toku u tekućem i/ili prethodnom finansijskom periodu.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.10.1. Telekomunikaciona licenca fiksne telefonije

Agencija za telekomunikacije Republike Crne Gore izdala je Telekomu telekomunikacionu licencu na period od 25 godina, počevši od 1. januara 2002. godine.

U skladu sa Pravilnikom o izmjenama i dopunama uputstava o utvrđivanju visine naknade za registraciju i licence telekomunikacionih operatora i pružalaca telekomunikacionih servisa od 5. novembra 2004. godine, Ministarstvo ekonomije Vlade Republike Crne Gore propisalo je i posebnu godišnju naknadu za obavljanje međunarodnog saobraćaja za svaku godinu perioda važenja telekomunikacione licence. Navedena naknada plaća se jednokratno u iznosu utvrđenom od strane Agencije za telekomunikacije Republike Crne Gore. Licenca za obavljanje međunarodnog saobraćaja je odobrena na period od 23 godine.

Agencija za radio-difuziju Republike Crne Gore je u oktobru 2007. godine izdala Telekomu na period od 10 godina licencu za izgradnju i korišćenje distribucije radio i televizijskih programa korisnicima (IPTV licenca). U skladu sa pravilima izdavanja i korišćenja licence za distribuciju radio i televizijskih programa Društvo je dužno da isplati odjednom naknadu za registraciju. Trošak sticanja IPTV licence je proporcionalno kapitalizovan i amortizovan u skladu sa procijenjenim korisnim vijekom trajanja.

Licenca za obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga se kapitalizuje i amortizuje ravnomjerno tokom procijenjenog vijeka korišćenja licence.

2.10.2 Telekomunikaciona licenca mobilne telefonije

Telekomunikaciona licenca odnosi se na opštu licencu za vođenje GSM 900 Mhz mobilne telefonije, izdatu od strane Agencije za telekomunikacije Republike Crne Gore na period od 15 godina, počevši od 1. januara 2002. godine. Po isteku navedenog roka telekomunikacione licence T Mobile će imati opciju da obnovi licencu na 10 godina po cijeni koje je jednaka nominalnoj vrijednosti.

Licenca se amortizuje proporcionalnom metodom tokom korisnog vijeka trajanja, ne uzimajući u obzir mogućnost obnavljanja licence. Licenca obezbjeđuje T-Mobile pravo izgradnje, održavanja i korišćenja javne mobilne telekomunikacione mreže u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama.

2.10.3 Licenca za pružanje servisa internet mreža

Licenca za pružanje servisa internet mreža odnosi se na opštu licencu za pružanje servisa mreža na teritoriji Republike Crne Gore, izdatom od strane Agencije za telekomunikacije Crne Gore na period od 5 godina, počevši od 16. januara 2002. godine. Licenca za pružanje servisa internet mreža omogućava servise elektronske razmjene podataka, elektronske pošte, konverzije protokola, pristupa bazi podataka ili servisima mreža za upravljanje podacima, govorne pošte videokonferencija i druge telekomunikacione servise.

Telekom Crne Gore i T Mobile su u obavezi da plaćaju godišnju naknadu Agenciji za telekomunikacije Republike Crne Gore koja se obračunava u iznosu od 1% od ukupno ostvarenih prihoda fiksne i mobilne telefonije u prethodnoj kalendarskoj godini. Navedeni troškovi Agencije za telekomunikacije Republike Crne Gore prikazani su u bilansu uspjeha u okviru „ostalih poslovnih rashoda“.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.10.4 Gudvil

Gudvil predstavlja višak nabavne vrijednosti prilikom sticanja preko učešća Grupe u neto fer vrijednosti identifikovanih sredstava povezanog pravnog lica priznatog na datum sticanja. Gudvil nastao pri sticanju povezanih pravnih lica je uključen u okviru bilansne pozicije "nematerijalnih ulaganja". Odvojeno priznat gudvil se godišnje testira radi utvrđivanja potencijalnog umanjenja jednom godišnje. Posle početnog priznavanja vrednuje se po nabavnoj vrijednosti i umanjuje za sve akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Imparitetni gubici se ne storniraju. Dobici i gubici sticanja subjekta uključuju knjigovodstvenu vrijednost gudvila prodatog subjekta.

Za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti, gudvil se raspoređuje na svaku od jedinica grupe koja generiše prilive. Raspoređivanje se vrši na one jedinice koje generišu prihode ili grupe jedinica koje generišu prihode za koje se očekuje da će ostvariti priliv po osnovu poslovnih kombinacija u kojima je gudvil nastao.

2.11 Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema Grupe iskazani su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i trošak po osnovu obezvrjeđenja.

Naknadna ulaganja u postojeće nekretnine i opremu se priznaju kao posebne – odvojene stavke nekretnina i opreme samo u slučajevima kada je vjerovatno da će Grupa ostvariti buduće ekonomske koristi po osnovu korišćenja navedenih nekretnina i opreme, i samo ako se naknadna ulaganja mogu pouzdano izmjeriti. Sva ostala ulaganja u održavanje i popravke iskazuju se kao trošak bilansa uspjeha obračunskog perioda u kom su nastali.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, iskazuju se u bilansu uspjeha, dok se njihova nabavna vrijednost odnosno akumulirana amortizacija isknjižava iz evidencije nekretnina i opreme. U slučaju kada se ocijeni da je knjigovodstvena vrijednost nekog osnovnog sredstva veća od njegove naknadive vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost osnovnog sredstva se neposredno smanjuje do iznosa naknadive vrijednosti (Napomena 2.13).

Osnovna sredstva u pripremi obuhvataju usluge od spoljnih saradnika kao i interno generisane usluge za nekretnine, postrojenja i opremu koja jos nisu kompletirana. Ova stavka uključuje investicije u toku u tekucem i prethodnom finansijskom periodu.

Nabavna cijena nekretnine, postrojenja i opreme koja jos uvijek nije kompletirana, se evidentira kao investicije u toku. Posle kompletiranja takvih nekretnina, postrojenja i opreme iznosi koji se odnose na njih su kapitalizovani i raspoređeni na određene stavke bilansa stanja za nekretnine, postrojenja i opremu.

2.12. Amortizacija

a) Amortizacija nematerijalnih ulaganja

Nematerijalna ulaganja se amortizuju tokom njihovog ekonomskog korisnog vijeka trajanja.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja obračunava se primjenom proporcionalnog metoda u cilju otpisa imovine u toku njenog procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Rezidualna vrijednost i preostali korisni vijek upotrebe se provjeravaju i modifikuju, ako se ukaže potreba na dan bilansa stanja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.12. Amortizacija (Nastavak)

Korisni vijek upotrebe nematerijalnih ulaganja nabavljenih u toku godine utvrđuje se u skladu sa ugovorom o korišćenju tih ulaganja. Ukoliko se ugovorom o korišćenju nematerijalnih ulaganja ne precizira period korišćenja, kao što je to slučaj za softvere, korisni vijek upotrebe se procjenjuje na 5 godina. Primijenjene stope su prikazane u pregledu koji slijedi.

<u>Nematerijalna ulaganja</u>	<u>Korisni vijek (godina)</u>
Telekomunikacione licence:	
- Fiksna telefonija	
a) Telekomunikaciona licenca - (obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga)	25
b) Telekomunikaciona licenca - (obavljanje međunarodnog saobraćaja)	23
c) IPTV licenca	10
- mobilna telefonija	15
- internet mreža	5
Kupljeni softveri	5
Microsoft licenca	5

b) Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija ostalih sredstava se obračunava na nabavnu vrijednost na početku godine kao i na osnovna sredstva stavljena u upotrebu tokom godine, primjenom proporcionalnog metoda u toku njihovog korisnog vijeka upotrebe.

Rezidualna vrijednost i preostali korisni vijek upotrebe se provjeravaju i modifikuju, ako se ukaže potreba na dan bilansa stanja. Ukoliko je potrebno rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe nekretnina i opreme se revidira i koriguje, na dan bilansa stanja. U slučaju da se očekivanja razlikuju od prethodnih procjena, promjene su obračunate kao adekvatna korekcija računovodstvenih procjena i kalkulacija amortizacionih troškova za tekući i naredni period.

<u>Glavne grupe nekretnina i opreme</u>	<u>Procijenjeni korisni vijek (godina)</u>
Mjesne mreže	20
Optički kabl	20
Telefonska centrala sa pripadajućom opremom	7
Prenosni sistemi i oprema za prenos	10
Računari i računarska oprema	3
Mipnet mreža	5
Ruteri i prekidači	5

2.13. Obezvrjeđenje nefinansijskih sredstava isključujući gudvil

Nefinansijska sredstva (osim gudvil-a), se provjeravaju u cilju identifikacije obezvrjeđenja kada god događaji ili promjene okolnosti ukazuju da knjigovodstvena vrijednost sredstava ne predstavlja njihovu nadoknadivu vrijednost. Gubitak od obezvrjeđenja se priznaje u iznosu u kom knjigovodstvena vrijednost sredstava prelazi iznos njihove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena sredstva ili njegova vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja je od ovih vrijednosti veća. Za svrhe identifikacije obezvrjeđenja, sredstva su grupisana po najnižim nivoima za koje su odvojeno identifikovane jedinice koje generišu gotovinu.

Grupa je obavila test obezvrjeđenja pojedinačno za segmente fiksne i mobilne telefonije kao jedinica koja generišu gotovinu. Jedinica koja generiše gotovinu se testira na obezvrjeđenje jednom godišnje ili češće ukoliko je potrebno ili okolnosti ukazuju da je možda došlo do obezvrjeđenja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.13. Obezvrjeđenje nefinansijskih sredstava (Nastavak)

S obzirom da u periodu od 1. januara do 30. aprila, nije bilo promijena u pretpostavkama korišćenim za test obezvrjeđenja na kraju prethodne godine, rukovodstvo je zaključilo da je izvršeni test i dalje validan.

Budući da se akcije T-Mobile Crna Gora i Internet Crna Gora ne kotiraju na berzi niti postoji aktivno tržište za njihove akcije, nadoknadiiva vrijednost poslovnih jedinica i izvještajnih segmenata se izračunava na osnovu fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje određene diskontovanim projektovanim tokovima gotovine ovih entiteta u narednih 10 godina sa konačnom vrijednošću. Ovo je u velikoj mjeri zasnovano na pretpostavkama te stoga u sebi sadrži rizik od izračunavanja materijalno različitih nadoknadiivih vrijednosti, ukoliko se pretpostavke na kojima je ovakav obračun zasnovan pokažu neadekvatnim. Grupa ima implementiranu politiku obavljanja testa obezvrjeđenja na osnovu desetogodišnje projekcije tokova gotovine zasnovano na razumnim i smislenim pretpostavkama koje predstavljaju najbolju moguću procjenu pretpostavki i očekivanja učesnika na tržištu u vezi sa skorijim sličnim transakcijama i referentnih vrijednosti date grane industrije.

U cilju određivanja nadoknadiive vrijednosti, Grupa je obračunala fer vrijednost segmenata umanjenu za troškove prodaje. Prilikom obračuna, Crnogorski Telekom je koristio prosječnu ponderisanu cijenu kapitala (weighted average cost of capital – WACC) prije oporezivanja i procjene stalne stope rasta (perpetual growth rate – PGR) u Crnoj Gori i podsektoru telekomunikacija. WACC se određuje na osnovu modela određivanja cijene finansijske imovine – CAPM (capital asset pricing model) koristeći se prosječnim beta koeficijentima grupe sličnih sredstava, desetogodišnjeg beskuponskog prinosa i dugovnog racia u skladu sa uobičajenom zaduženosti sličnih telekomunikacijskih kompanija, dok su upotrijebljene PGR stope rasta u skladu sa dugoročnim stopama rasta u telekomunikacijskom sektoru.

Naredna tabela daje prikaz WACC i PGR upotrijebljenih u izračunavanju poslovnih rezultata Grupe na nacionalnom nivou s ciljem određivanja obezvrjeđenja segmenata.

Jedinica koja generiše gotovinu	WACC (%)		PGR (%)	
	2007	2008	2007	2008
T-Com	10.41	10.74	-1.0	-1.0
T-Mobile	11.33	11.07	0.5	0.5

Iznad opisani test obezvrjeđenja pokazao je da je nadoknadiiva vrijednost jedinica koje generišu gotovinu u Grupi veća je od njihove knjigovodstvene vrijednosti te stoga nema potrebe za priznavanjem obezvrjeđenja nemonetarnih sredstava.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.14. Finansijska sredstva

Grupa klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: kredite i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. Klasifikacija zavisi od prihoda i svrhe za koju se finansijska sredstva pribavljaju i određuje se prilikom prvobitnog priznavanja. Grupa još nije iskoristila mogućnost određivanja vrijednosti finansijske imovine nakon njihovog inicijalnog priznavanja po fer vrijednosti.

Gubitak od obezvrjeđenja ostalih ne-tekućih finansijskih sredstava se uključuje u okviru „ostalih poslovnih rashoda“.

(ii) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili određenim plaćanjima koja nisu kotirana na aktivnim tržištima. Prikazana su u okviru obrtnih sredstava, osim onih koji dospijevaju 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. Takva sredstva su klasifikovana u okviru stalne imovine.

Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja se inicijalno priznaju po njihovoj fer vrijednosti. Nakon inicijalnog priznavanja, potraživanja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrijednosti po osnovu priznatog obezvrjeđenja. Umanjenje vrijednosti po osnovu obezvrjeđenja potraživanja se vrši u slučajevima kada Grupa ima objektivni dokaz da neće biti u mogućnosti da izvrši naplatu potraživanja u skladu sa predviđenom dinamikom naplate. Iznos ispravke vrijednosti predstavlja razliku između nominalne vrijednosti potraživanja i sadašnje vrijednosti procijenjenog budućeg gotovinskog toka, diskontovano efektivnom kamatnom stopom. Iznos ispravke vrijednosti potraživanja iskazuje se u bilansu uspjeha.

Dugoročni krediti predstavljaju kredite odobrene zaposlenima za stambene potrebe. Ovi krediti sa sobom nose značajno nižu kamatnu stopu od preovlađujuće stope na tržištu. Ove investicije su prikazane po svojoj fer vrijednosti koja se određuje kao sadašnja vrijednost svih budućih priliva u gotovini koja se diskontuje za iznos preovlađujuće tržišne kamatne stope za slične instrumente (slične po valuti, roku otplate, vrsti kamatne stope i drugim faktorima), sa sličnim kreditnim rejtingom. Taj diskont predstavlja vrijednost koju Grupa priznaje kao refundaciju zaposlenom i u bilansu uspjeha se prikazuje ravnomjerno u toku perioda na koji je kredit odobren ili očekivanog radnog vijeka zaposlenog, u zavisnosti koji je kraći.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.14. Finansijska sredstva (Nastavak)

(ii) Krediti i potraživanja (Nastavak)

Dugoročni krediti namijenjeni zaposlenima odnose se i na dugoročne kredite za određeni broj zaposlenih za koje je Grupa u obavezi da otpiše ostatak kredita, ukoliko su ispunjena naredna dva uslova: 1) da je 25% kredita otplaćeno; i 2) da je istekao obavezujući period rada u Grupi određen ugovorom. Grupa ocjenjuje vjerovatnoću ispunjenja obavezujućeg perioda lojalnosti firmi od strane zaposlenih (prije svega imajući u vidu da je u toku obavezujućeg perioda lojalnosti firmi 25% kredita otplaćeno). U slučaju da Grupa ocijeni da zaposleni neće ispuniti obavezujući period lojalnosti firmi, Grupa priznaje kreditna potraživanja po fer vrijednosti koja podrazumijeva sadašnju vrijednost potraživanja diskontovanu po tekućoj tržišnoj kamatnoj stopi (naknadno umanjenoj za gubitke po osnovu obezvrjeđenja potraživanja u skladu sa očekivanim budućim prilivima). Razlika između niže ugovorne kamatne stope i tržišne kamatne stope predstavlja fer vrijednost koju Grupa priznaje kao refundaciju zaposlenom i u bilansu uspjeha se prikazuje ravnomjerno u toku perioda na koji je kredit odobren ili očekivanog radnog vijeka zaposlenog, u zavisnosti koji je kraći.

Ukoliko se očekuje da će zaposleni ispuniti obavezujući period lojalnosti firmi, 25% kredita inicijalnog iznosa kredita se priznaje kako je navedeno u prethodnom pasusu. 75% inicijalnog iznosa kredita se tretira kao unaprijed isplaćene beneficije zaposlenima i amortizuje se proporcionalnom metodom u toku obavezujućeg perioda lojalnosti sve do potpune isplate beneficija (tj. sve dok zaposleni svojim radom stiče pravo na buduće beneficije), zato što Grupa ima buduća očekivanja po osnovu priliva ekonomskih beneficija sadržanih u takvom sredstvu u toku obavezujućeg perioda lojalnosti. U suprotnom, prekid ugovora od strane zaposlenog (u slučaju kada zaposleni prekine ugovor prije isteka obavezujućeg perioda lojalnosti) će, u skladu sa odredbama zaključenog ugovora, dovesti do refundacije sredstava. Amortizacija unaprijed plaćenih beneficija je iskazana u bilansu uspjeha u okviru Ostalih troškova zaposlenih.

Iznos rezervisanja za obezvrjeđenje kredita zasnovan je na procjeni Rukovodstva na dan objelodanjivanja bilansa stanja nakon što su uzeti u obzir tokovi gotovine koji mogu rezultirati iz prinudne naplate umanjene za sve troškove sticanja i prodaje sredstva obezbjeđenja. Ipak, za mnoge vrste obezbjeđenja, naročito nekretnine, u Crnoj Gori su bile ozbiljno ugrožene skorim nestabilnostima na globalnom finansijskom tržištu, što je rezultiralo niskim nivoom likvidnosti za određene vrste sredstava. Kao rezultat, ostvariva vrijednost prinudne naplate može se razlikovati od procijenjene vrijednosti koja se obračunava za obezvrjeđenje.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.14. Finansijska sredstva (Nastavak)

(iii) Dugoročni finansijski plasmani raspoloživi za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su ili označena u ovoj kategoriji ili nisu kvalifikovana ni u jednoj od ostalih kategorija. Uključuju se u ostalu stalnu imovinu, osim ako rukovodstvo namjerava da otuđi plasman u toku 12 mjeseci od datuma bilansa stanja.

Finansijski plasmani raspoloživi za prodaju (dugoročni i kratkoročni) sastoje se od učešća u kapitalu i inostranih subjekata.

Kupovina i prodaja dugoročnih finansijskih plasmana se priznaje na datum trgovanja – tj. datum kada Društvo pristaje da kupi ili proda plasman.

Nakon početnog priznavanja svi dugoročni finansijski plasmani raspoloživi za prodaju iskazuju se po fer vrijednosti, sa izuzetkom što svaki plasman koji nema tržišnu cijenu formiranu na aktivnom tržištu odnosno čija fer vrijednost ne može biti pouzdano određena, iskazan je po nabavnoj vrijednosti uključujući transakcione troškove, umanjenoj za priznato obezvrjeđenje vrijednosti navedenih plasmana.

Dobici i gubici koji proizilaze iz promjena fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju priznaju se direktno u kapitalu u okviru revalorizacionih rezervi, uz izuzetak gubitaka po osnovu obezvrjeđenja koji se priznaju direktno u bilansu uspjeha. Dobici ili gubici po osnovu prodaje, ili obezvrjeđenja ovih hartija od vrijednosti koji su prethodno priznati u revalorizacionih rezervama se uključuju u bilans uspjeha tekućeg perioda.

Fer vrijednost se određuju na aktivnom tržištu, ili u slučaju odsustva aktivnog tržišta, na osnovu najbolje procjene Telekoma o iznosu fer vrijednosti navedenih ulaganja korišćenjem metoda diskontovanja novčanih tokova ili oslanjanjem na mišljenje nezavisnog eksperta.

(iv) Obezvrjeđenje

Na svaki datum bilansa stanja, Grupa procjenjuje da li postoji objektivni dokaz da je neko finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava obezvrjeđena. U slučaju ulaganja u povezana pravna lica i pridružena društva, značajno opadanje fer vrijednosti ulaganja ispod njegove nabavne vrijednosti smatra se indikatorom obezvrjeđenja plasmana. Ukoliko postoji bilo kakav indikator koji ukazuje na obezvrjeđenje ulaganja u povezana pravna lica i pridružena društva, ukupni gubitak – koji predstavlja razliku između nabavne vrijednosti ulaganja i sadašnje fer vrijednosti, umanjene za gubitke po osnovu obezvrjeđenja finansijskog sredstva prethodno priznatih u bilansu uspjeha, isključuje se iz kapitala i priznaje u bilansu uspjeha u cjelosti.

(v) Obezvrjeđenje potraživanja iz poslovnih odnosa

Obezvrjeđenje potraživanja po osnovu prodaje usluga vrši se na osnovu procjenjivanja naplativosti od strane rukovodstva Grupe, a na osnovu prethodne naplate potraživanja od pretplatnika.

2.15. Krediti i ostale pozajmice

Kredit i ostale pozajmice se prvobitno prikazuju po fer vrijednosti umanjenoj za iznos transakcionih troškova pribavljanja kredita. Nakon inicijalnog priznavanja, krediti se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Bilo koja razlika između vrijednosti primljenih sredstava i amortizovane vrijednosti prikazuje se u bilansu uspjeha tokom perioda trajanja kredita, korišćenjem efektivne kamatne stope.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.16. Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. U momentu inicijalnog priznavanja iskazuju se po fer vrijednosti.

2.17. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Grupa ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će odliv resursa koji stvaraju ekonomske dobiti biti potreban da se izmiri obaveza i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka koji će nastati kada se takve obaveze izmire korišćenjem stope prije oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Povećanje rezervisanja usljed isteka vremena priznaje se kao rashod po osnovu kamata.

Rukovodstvo Grupe je pregledalo sve značajne ugovore u cilju određivanja iznosa obaveze za vraćanje sredstva u prvobitno stanje. Na bazi izvršenog pregleda i validnog zakonodavstva u Crnoj Gori, rukovodstvo je zaključilo da trenutno ne postoji obaveza po ovom osnovu.

2.18. Beneficije zaposlenih

S obzirom da rukovodstvo smatra da bi efekat obračunatih otpremnina i jubilarnih nagrada za finansijski period koji se završava 30. aprila 2009. bio nematerijalan na finansijske izvještaje, Društvo nije izvršilo obračun pomentuih naknada zaposlenima. Regularan obračun će biti izvršen 31. decembra 2009. godine.

a) Porezi i doprinosi za obezbjeđenje socijalne sigurnosti zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Crnoj Gori, Grupa je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima, kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Grupa je takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose i priznaju se u okviru Troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda.

Grupa nema daljih obaveza prema zaposlenima osim mjesečne uplate po osnovu doprinosa penzionom fondu.

b) Otpremnine za prekid radnog odnosa

Otpremnine za prekid radnog odnosa dospijevaju za isplatu kada Grupa okonča radni odnos zaposlenog prije datuma ispunjavanja uslova za dobijanje otpremnine za odlazak u penziju ili kada zaposleni prihvati u bilo koje vrijeme da dobrovoljno napusti radno mjesto u zamjenu za te beneficije. Grupa priznaje otpremnine za prekid radnog odnosa, kada je odlučeno da se raskine ugovor o radu sa postojećim zaposlenim na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti povratka na posao ili u slučaju kada je potrebno obezbijediti otpremnine za prekid radnog odnosa kao rezultat ponude zaposlenima napravljene kako bi se ohrabrilo dobrovoljno napuštanje radnog mjesta. Naknade koje dospijevaju nakon više od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja se diskontuju i svode na njihovu sadašnju vrijednost.

Beneficije zaposlenima koje se plaćaju bez obzira na razlog odlaska zaposlenog se tretiraju kao beneficije nakon prestanka radnog odnosa.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.18. Beneficije zaposlenih (nastavak)

c) Otpremnine za odlazak u penziju

Definisana obaveza isplate naknada po osnovu otpremnina obračunava se godišnje od strane nezavisnog ovlaštenog aktuara korišćenjem metoda projektovanih jedinica kreditiranja. Sadašnja vrijednost definisanih obaveza isplate beneficija je određena diskontovanjem očekivanih budućih isplata primjenom kamatne stope visoko kvalitetnih korporativnih obveznica od 3% (2006: 5%).

Aktuarski dobici i gubici proistekli iz prethodnih korekcija i promjena u aktuarskim očekivanjima koji su veći od 10% vrijednosti planskog sredstva ili 10% sadašnje vrijednosti obaveze za definisana primanja po osnovu beneficija, priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha u toku očekivanog prosječnog preostalog radnog vijeka zaposlenih. Troškovi naknada zaposlenih stečenih po osnovu izvršenog rada se priznaju direktno do nivoa do koga su naknade već iskorišćene, a amortizuju se po proporcionalnoj osnovi tokom prosječnog perioda u kome se naknade iskoriste.

d) Jubilarne nagrade

U skladu sa potpisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorima u okviru Grupe, Telekom, T Mobile i Internet CG su u obavezi da isplate otpremnine u iznosu od 10 minimalnih mjesečnih zarada ostvarenih u društvima između 3 i 9 minimalnih mjesečnih zarada po osnovu jubilarnih nagrada za rad ostvaren u društvu. Broj minimalnih mjesečnih zarada po osnovu jubilarnih nagrada u zavisnosti od godina radnog staža zaposlenih prikazan je u sljedećoj tabeli:

Godine radnog staža u Društvu	Broj najnižih cijena rada
10	3
20	5
30	7
34 (žene)	9
39 (muškarci)	9

Obaveze po osnovu jubilarnih nagrada se obračunavaju na isti način kao definisani planovi beneficija (kao što je objelodanjeno u 2.19c)), osim za aktuarske dobitke i gubitke proistekle iz jubilarnih plaćanja, kao i troškovi naknada zaposlenih stečenih po osnovu izvršenog rada se priznaju direktno u bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

2.19. Odloženi i tekući porez na dobit

Odloženi porez na dobit je obezbjeđen u potpunosti, korišćenjem metoda obaveze, koji se usredsređuje na privremene razlike koje se pojavljuju između poreske osnovice dijela imovine ili obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Odloženi porez na dobit se određuje korišćenjem poreskih stopa (i zakonima koji regulišu porez na dobit) koje su u primjeni ili za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobit naknadivi u budućim periodima koji se priznaju za sve privremene razlike koje se mogu odbiti u mjeri.

Tekući porez na prihod se obračunava u skladu sa usvojenom poreskom regulativom na dan sastavljanja bilansa stanja. Rukovodstvo periodično procjenjuje poreske pozicije sa osvrtnom na situacije definisane usvojenom poreskom regulativom i gdje ima osnova Rukovodstvo određuje rezervisanja za iznose koje očekuje da će platiti Poreskoj upravi.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.19. Odloženi i tekući porez na dobit (Nastavak)

Stavke poreskih pozicija Grupe koje predstavljaju procjenu, ponovno se procjenjuju od strane rukovodstva Grupe na datum svakog bilansa stanja. Obaveze se knjiže za pozicije poreza na dobit, ako rukovodstvo procjenjuje da će najverovatnije rezultovati dodatnim poreskim obavezama u slučaju da poreske vlasti odluče da naknadno ispituju ove pozicije. Procjena se zasniva na tumačenju poreskih zakona koji su stupili na snagu na datum bilansa stanja, svim poznatim sudskim odlukama i odlukama drugih nadležnih tijela vezano za ova pitanja. Obaveze za zatezne kamate, kamate i ostale poreze se priznaju na osnovu najbolje procjene rukovodstva o potencijalnom odlivu sredstava potrebnom da se obaveze namire na datum bilansa stanja.

2.20. Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja Društva uključuju poreze na nekretnine, doprinose na teret poslodavca po osnovu zarada, kao i razne ostale poreze i doprinose plaćene na osnovu republičkih i opštinskih propisa. Sve prethodno pomenute vrste poreza i doprinosa su uključene u bilans uspjeha kao dio ostalih poslovnih rashoda.

2.21. Akcijski kapital

Akcije iz redovnog poslovanja se klasifikuju kao kapital. Dodatni troškovi koji su direktan proizvod emitovanja novih akcija ili mogućnosti prikazani su u kapitalu kao odbitak od priliva, umanjen za iznos poreza.

2.22. Priznavanje prihoda od fiksne telefonije

Prihodi od prodaje se iskazuju po fer vrijednosti. Prihodi se priznaju i evidentiraju u trenutku pružanja ugovorene usluge ako se mogu pouzdano izmjeriti i kada je vjerovatno da će doći do priliva budućih ekonomskih koristi u Grupi.

2.22.1 Prihodi od telekomunikacionih usluga

2.22.1.1 Odlazni domaći i međunarodni pozivi

Prihod od poziva unutar Crne Gore, i odlazećih internacionalnih poziva su naplaćeni su od korisnika Telekomoma, i knjiženi su po njihovoj fakturiranoj vrijednosti umanjenoj za efektivni diskont i PDV, u trenutku rezervisanja za ugovorene usluge.

2.22.1.2 Telekomunikaciona pretplata

Telekomunikaciona pretplata predstavlja nadoknadu za korišćenje telefonskih linija. Pretplata se korisnicima fakturiše mjesečno i prepoznaje kao prihod na kraju svakog mjeseca, bez obzira na njihovo korišćenje mreže.

2.22.1.3 Mjesečna radio-difuzna pretplata

Od 1. januara 2004. godine do 31. avgusta 2007. godine, prihodi po osnovu mjesečne radio-difuzne pretplate (RTV odnosno pretplata radio i TV difuzije, zajedno) fakturiše Crnogorski Telekom u ime i za račun Agencije za radio-difuziju, pri čemu se navedena pretplata ne uključuje u prihode Grupe. Agencija za radio-difuziju snosi rizik naplate potraživanja po osnovu mjesečne radio-difuzne pretplate od 1. januara 2004. godine. Grupa nije povajder radio difuznih usluga i u skladu sa navedenim, nema bilo kakav kreditni rizik povezan sa navedenim uslugama, kao ni bilo kakav uticaj na formiranje njihovih cijena. Prihodi se priznaju samo prihod od provizije po osnovu naplate.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.22. Priznavanje prihoda od fiksne telefonije (Nastavak)

Od 1. septembra, 2007 godine, radio-televizijska pretplata se ne naplaćuje od strane Crnogorskog Telekomu, budući da je obaveza istekla a novi ugovor po tom osnovu nije zaključen. Naplata prethodno fakturiranih usluga je nastavljena po osnovu već sklopljenih ugovora.

2.22.2 Prihodi i rashodi po osnovu direktnih međunarodnih dolaznih i odlaznih poziva

Prihodi i rashodi po osnovu međunarodnih dolaznih i odlaznih poziva uključuju prihode i rashode po osnovu ostvarenog međunarodnog saobraćaja preko Zajednice JPTT i Telekomu Srbija, kao i prihode i rashode po osnovu direktnog međunarodnog saobraćaja i obračuna izmirenja obaveza.

Prihodi i rashodi po osnovu direktnog međunarodnog saobraćaja i obračuna odnose se na prihode i rashode od međunarodnih dolaznih, odnosno odlaznih poziva ostvarenih sa zemljama sa kojima je Grupa uspostavila direktan obračun međunarodnog telefonskog saobraćaja. Dio ostvarenih prihoda odnosno rashoda po navedenom osnovu, evidentiran je na osnovu procjene izvršene u skladu sa internim obračunima ostvarenog saobraćaja.

2.22.3 Prihodi i rashodi interkonekcije

Prihodi interkonekcije obuhvataju prihode po osnovu ostvarenog dolaznog telefonskog saobraćaja mobilnog operatera T-Mobile d.o.o., Podgorica, ProMonte GSM d.o.o., i M-tel d.o.o. koji tranzitira preko ili se završio u mreži Telekomu Crne Gore.

Rashodi interkonekcije obuhvataju rashode po osnovu ostvarenog odlaznog saobraćaja korisnika Telekomu upućenog korisnicima pojedinih kompanija mobilne telefonije i Telekomu Srbije na teritoriji Republike Srbije.

Budući da Grupa ukida i inicira saobraćaj u i iz svoje mreže, djeluje kao upravitelj i u skladu sa navedenim, prihodi i rashodi interkonekcije su prikazani u bruto iznosima u ovim finansijskim izvještajima. Prihodi i rashodi interkonekcije se priznaju u trenutku njihovog nastanka odnosno u trenutku pružanja usluge. Prihodi su prikazani po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za PDV i popuste.

Prihod se primarno ostvaruje od usluga koje se pružaju pretplatnicima i trećim povezanim licima upotrebom mreža fiksne i mobilne telefonije. Prihod se priznaje kada se iznos dobiti može pouzdano izmjeriti, kada je izvjesno da će društvo steći korist od budućih aktivnosti, a posebni uslovi su opisani u grupama aktivnosti koje su opisane paragrafima koji slijede.

Angažovanja prema pretplatnicima uglavnom uključuju naknadu aktivacije, prodaju opreme, pretplatu i mjesečnu naknadu za korišćenje mreže. Grupa smatra da će različite grupe ovih aktivnosti biti priznate kao različiti izvori zarade za svrhe IFRS izvještavanja i klasifikuje prihod za svaku od kategorija kao što je prikazano u Napomeni 24 upotrebom rezidualne metode.

2.22.4 Other revenues from Telecommunication Services

Ostali prihodi prije svega uključuju usluge iznajmljivanja telefonskih kapaciteta, tj telefonske linije, MPLS mrežu, govorne pošte, listing poziva, telegrame i ostale usluge. Ostali prihod se priznaje u momentu izvršenja usluge. Računi za konekciju novih pretplatnika su prepoznati u onom periodu, u kom je novi korisnik priključen na mrežu.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.23. Prihodi mobilne telefonije

2.23.1 Post-paid usluge

A) Prihodi odlaznog saobraćaja

Odlazni saobraćaj predstavlja upotrebu telekomunikacione mreže Grupe od strane korisnika i ostalih trećih strana. Korisnicima i trećim stranama se naplaćuje odlazni saobraćaj na osnovu njihovog korišćenja, pomnoženo sa cijenom koja je precizirana ugovorom. Prihodi se priznaju u trenutku pružanja usluge.

B) Prihodi od mjesečne pretplate

Post-paid pretplata predstavlja nadoknadu za korišćenje mreže mobilne telefonije. Pretplata se novim post-paid pretplatnicima fakturiše za tekući mjesec, odnosno za mjesec u kom su aktivirani, dok se za postojeće post-paid pretplatnike fakturiše za mjesec na koji se i odnosi.

2.23.2 Prihodi od pre-paid usluga

Prihodi od pre-paid usluga se evidentiraju u trenutku prodaje pre-paid bonova (vaučera), s tim što se na kraju obračunskog perioda vrši razgraničenje prihoda po osnovu neutrošenih minuta.

2.23.3 Prihodi od prodaje robe i nabavna vrijednost prodate robe

Prihodi od prodaje robe najvećim dijelom se odnose na prodaju post-paid i pre-paid paketa i mobilnih telefonskih aparata. Navedeni prihodi od prodaje robe koji se odnose na prodaju post-paid paketa i mobilnih aparata evidentiraju se u trenutku prodaje, dok se prihodi od prodaje robe koji se odnose na prodaju pre-paid paketa evidentiraju u trenutku pružanja usluge.

Nabavna vrijednost prodate robe uključuje vrijednost prodatih pre-paid vaučera ("MO Bonova"), SIM kartica i mobilnih telefonskih aparata i evidentira se u trenutku prodaje.

2.23.4 Prihodi i rashodi po osnovu roaming-a

Prihodi i rashodi po osnovu roaming-a od i prema operaterima mobilne telefonije koji se nalaze izvan teritorije Republike Crne Gore iskazani su po fakturisanim vrijednostima operatera mobilne telefonije sa kojima Grupa ima sklopljen Ugovor o međunarodnom GSM roaming-u.

Finansijska klirinška kuća Cibernet prati saobraćaj, usaglašen i potvrđen od tehničke klirinške kuće EDS, i u ime Grupe, vrši naplatu odnosno plaćanja po osnovu usaglašenih potraživanja i obaveza od i prema operaterima mobilne telefonije.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.23.5 Prihodi i rashodi interkonekcije

Prihodi od interkonekcije obuhvataju prihode od domaćeg i međunarodnog saobraćaja upućenog od korisnika ProMonte GSM d.o.o., Podgorica ("ProMonte GSM") i ostalih korisnika preko mreže Grupe. Rashodi interkonekcije obuhvataju rashode po osnovu ostvarenog odlaznog saobraćaja korisnika T-Mobile upućenog korisnicima ProMonte GSM i ostalim korisnicima preko mreže Grupe. Prihodi i rashodi interkonekcije prikazani su u bruto iznosu u ovim finansijskim izvještajima obzirom da Grupa prekida i inicira saobraćaj u i iz mreže. Prihodi i rashodi interkonekcije se evidentiraju u trenutku nastanka navedenih usluga.

2.24. Prihodi od prodaje internet usluga

Prihodi od prodaje se iskazuju po fer vrijednosti primljene nadoknade ili potraživanja. Prihodi se priznaju umanjeni za porez na dodatu vrijednost (PDV) i popuste.

Prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode ostvarene prodajom iznajmljenih linija, Internet kapaciteta i prodajom usluga interneta, fizičkim i pravnim licima. Prihodi se priznaju kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti i kada je vjerovatno da će doći do priliva budućih ekonomskih koristi u Grupu.

Unaprijed naplaćeni prihodi se iskazuju kao odloženi prihodi i prenose u redovne prihode u trenutku izvršenja usluge.

2.25. Ostali rashodi telekomunikacionih usluga

Ostali prihodi obuhvataju uglavnom prihode od ostalih usluga kao što su iznajmljivanje telefonskih kapaciteta, telefonskih linija, listing poziva, usluge govorne pošte, telegrama i drugo. Navedeni prihodi evidentiraju se u periodu u kome su nastali. Iznosi fakturirani za nove priključke korisnika se evidentiraju u periodu u kome je korisnik priključen.

2.26. Troškovi operativnog zakupa

Operativni zakup predstavlja zakup u kojem su značajan dio rizika i koristi povezani sa vlasništvom zadržani od strane zakupodavca. Troškovi zakupa najvećim dijelom se odnose na zakup interneta, vodova, poslovnog i skladišnog prostora i ostalih troškova zakupa. Troškovi zakupa iskazani su u bilansu uspjeha u stvarno nastalim iznosima, odnosno primjenom proporcionalne metode, tokom trajanja ugovora o zakupu.

2.27. Prihodi / rashodi od kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Prihodi i rashodi po osnovu kamata i drugi troškovi pozajmljivanja knjiže se u korist i na teret obračunskog perioda na koji se odnose, korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

2.28. Prihodi od dugoročnih plasmana

Prihodi od dividendi po osnovu ulaganja u dugoročne finansijske plasmane priznaju se kada se ostvari pravo na primanje dividendi.

2.29. Uporedni podaci

U slučajevima kada je neophodno, uporedni podaci su promijenjeni da bi se prilagodili prezentaciji tekućeg perioda. Efekti reklasifikacija nisu materijalni po finansijske izvještaje Društva.

S obzirom da IAS 34 zahtijeva da se sva kretanja prezentuju u poredjenju sa komparativnim periodom prethodne godine, pojedine stavke prikazane u finansijskim izvještajima neće biti uslozene sa iznosima u bilansu stanja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

2.30 Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Grupe je da objelodani informacije o fer vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Republici Crnoj Gori, ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Grupe vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Grupe, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Rukovodstvo Grupe procjenjuje njenu ukupnu izloženost riziku, i u slučajevima kada procijeni da vrijednost sredstava iskazana u poslovnim knjigama nije realizovana, priznaje se rezervisanje. Prema mišljenju Rukovodstva, izvještajne knjigovodstvene vrijednosti su najvalidnije i najkorisnije izvještajne vrijednosti u skladu sa sadašnjim tržišnim uslovima.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu se utvrđuje korišćenjem tehnika procjene. Nominalna vrijednost umanjena za obezvrjeđenje potraživanja od kupaca i obaveza prema dobavljačima je približna njihovoj fer vrijednosti, na osnovu istorijskih podataka o stopama izmirenja navedenih potraživanja u prethodnom periodu. Fer vrijednost finansijskih obaveza za potrebe objelodanjivanja se procjenjuje diskontovanjem budućih ugovorenih novčanih tokova po važećim tržišnim kamatnim stopama raspoloživim Grupi za slične finansijske instrumente.

3. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

3.1. Faktori finansijskog rizika

Poslovne aktivnosti Grupe izlažu Grupu različitim finansijskim rizicima, uključujući kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik promene deviznih kurseva i rizik kamatnih stopa. Grupa ne koristi derivativne finansijske instrumente niti bilo koje druge instrumente obezbeđenja od ovih rizika.

Ne postoji formalni okvir za upravljanje rizicima koji je uspostavljen u Grupi. Odbor direktora uglavnom se fokusira na kreditni rizik i rizik likvidnosti i djeluje od slučaja do slučaja kako bi ublažio rizik i minimizirao gubitke.

Operativno okruženje u kome Grupa posluje

Tekuća globalna finansijska i ekonomska kriza koja je nastala kao rezultat ozbiljnog smanjenja globalne likvidnosti a koja je započeta sredinom 2007. godine, dovela je, između ostalog, do nižeg nivoa dostupnih sredstava na tržištu kapitala, smanjenja likvidnosti bankarskog sektora, viših tržišnih i ponekad međubankarskih kamatnih stopa, i veoma visoke nestabilnost na tržištima hartija od vrijednosti i deviznim tržištima. Neizvjesnost na globalnim finansijskim tržištima je takođe dovela do kraha banaka i ostalih finansijskih institucija i do spašavanja banaka u Sjedinjenim Američkim Državama, Zapadnoj Evropi, Crnoj Gori i drugde. Ukupne efekte trenutne finansijske krize teško je predvidjeti i zaštititi se od njih. U Crnoj Gori, u decembru 2007., Vlada Crne Gore je odobrila zajam u iznosu od EUR 44 miliona Prvoj Banci radi prevazilaženja problema likvidnosti.

Globalna ekonomska kriza značajno utiče na crnogorsko tržište, imajući u vidu veličinu tržišta i činjenicu da postoje samo dva stuba ekonomije: turizam i fabrika aluminijuma. Povjerenje u sektor banaka je i dalje slabo a bankarski depoziti opadaju. Centralna Banka je uvela restriktivne mjere monetarne politike koje će doći umanjiti domaći investicioni potencijala. Industrijska proizvodnja u Crnoj Gori je zabilježila pad od 12.5% u januaru – februaru 2009, u poredjenju sa istim periodom prošle godine. Pad cijena sirovina na svjetskom tržištu i pad tražnje mogu dovesti u opasnost proizvodne planove velikih izvoznika (fabrika aluminijuma u Podgorici, rudnik boksita u Niksiću). Proizvodnja aluminijuma je već prepolovljena, povezane fabrike su pred zatvaranjem i otkazi za 1700 radnika su najavljeni. Podržavajuće i zavisne industrije takodje mogu očekivati pad u proizvodnji kao i otpuštanja radnika. Takodje, došlo je do

3. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

3.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

značajnog pada privatnih investicija na tržištu nekretnina. Sektor turizma sektor je dao obavještenje da je u aprilu 2009, broj gostiju je bio 16% manji u poredjenju sa istim periodom prošle godine a neka predviđanja očekuju pad od 25-30% za cijelu godinu.

Rukovodstvo nije u mogućnosti da pouzdano procijeni efekte na finansijsko stanje Grupe eventualnog daljeg pogoršanja likvidnosti na finansijskim tržištima i još veće nestabilnosti deviznog tržišta i tržišta kapitala. Rukovodstvo vjeruje da preduzima sve potrebne mjere da omogući održavanje i rast poslovnih aktivnosti Grupe u datim okolnostima.

3.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na gotovinu i gotovinske ekvivalente, depozite položene kod banaka, i na kreditnu izloženost korisnicima.

Odbor direktora Grupe je donio odluku koja će komercijalna banka biti partner Grupe, uzimajući u obzir svledeće faktore rizika: faktore procene, ukupnu imovinu, učešće na tržištu, sigurnost fondova. Principi upravljanja kreditnim rizikom usaglašeni su sa politikom rizika matične kompanije Grupe. Da bi izbjegli značajnu koncentraciju kreditnog rizika, gotovina i gotovinski ekvivalenti i kratkoročni plasmani plasirani su u pet različitih banaka. U skladu sa politikom rizika matične kompanije Grupe, oročeni depoziti su dodatno obezbijeđeni garancijama stranih banaka sa ciljem obezbjeđenja odgovarajuće sigurnosti plasmana. Upravljanje kreditnim rizikom uključuje sastavljanje detaljnih mjesečnih izvještaja o upravljanja sredstvima koji se podnose višem rukovodstvu sa svim neophodnim podacima o gotovini i kratkoročnim plasmanima.

Ukoliko su pretplatnici nezavisno rangirani, taj rejting se koristi kod ocjene kreditnog rizika. U suprotnom, ako ne postoji nezavisno rangiranje, kontrola rizika procjenjuje kreditnu sposobnost pretplatnika, uzimajući u obzir prethodno iskustvo u naplati i ostale faktore. Grupa nije izložena značajnoj koncentraciji kreditnog rizika budući da je njena izloženost rasprostranjena na veliki broj klijenata. Grupa koristi sistem podsjetnika koji rezultira obustavljanjem daljeg pružanja usluga, kao glavno sredstvo naplate dospjelih potraživanja. Takođe, u skladu sa stanjem i brojem neplaćenih računa, Grupa koristi opciju pokretanja sudskih sporova. Međutim, dužnici Grupe takođe mogu biti pod negativnim uticajem nestabilnosti globalnog i Crnogorskog finansijskog tržišta, što može uticati na njihovu sposobnost da namire iznose koje duguju. Sve gori uslovi poslovanja kupaca takođe mogu imati uticaj na predviđanja rukovodstva vezano za tokove gotovine i njihovu procjenu obezvrjeđenja finansijkih i nefinansijkih sredstava. Do mjere u kojoj su takve informacije dostupne, rukovodstvo je uzelo u obzir izmijenjene procjene očekivanih budućih tokova gotovine u svojim procjenama obezvrjeđenja.

U cilju uspješnog upravljanja kreditnim rizikom koji nastaje u vezi sa nemogućnošću naplate, više rukovodstvo dva put mjesečno razmatra izvještaje koje sastavlja odjeljenje za upravljanje sredstvima, i donosi odluke o mjerama koje treba preduzeti.

3.3 Rizik likvidnosti

Obazrivo rukovođenje rizikom likvidnosti implicira održavanje zadovoljavajućeg nivoa gotovine i hartija od vrijednosti koje se mogu unovčiti na tržištu, mogućnost finansiranja kroz adekvatan iznos izvršenih kreditnih olakšica i mogućnost da se zatvori naša tržišna pozicija. Obim finansiranja velikoprodaje se značajno smanjio u posljednje vrijeme. Takve okolnosti mogu uticati na sposobnost Grupe da po potrebi obezbijedi dodatne zajmove. Nabavka značajnih investicija odnosno ulaganja u nekretnine i opremu često se preduzima uz pomoć kredita odobrenih od strane dobavljača kako bi se upravljalo likvidnošću. Grupa nema stranih zajmova i kredita. Šta više, sve kamatonosne finansijske obaveze dopijevaju u roku od jedne godine. Grupa je u ograničenoj mjeri izložena riziku likvidnosti pošto posjeduje značajan iznos gotovine i gotovinskih ekvivalenata. Pri tom, u skladu sa ugovorima o kratkoročnom investiranju, kratkoročni

3. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Rizik likvidnosti (nastavak)

plasmani mogu biti povučeni u svako doba i iskorišćeni u svrhe namirivanja obaveza. Na mjesečnom nivou, više rukovodstvo razmatra izvještaje o likvidnosti koje sastavlja odjeljenje za upravljanje sredstvima, i poredi planirane sa ostvarenim prilivima i odlivima gotovine, i shodno tome donosi odluke o budućim koracima.

3.4 Valutni rizik

Društvo posluje na međunarodnom nivou, te je izloženo određenim rizicima deviznih valuta, koji proističu iz različitih izlaganja deviznim valutama u pogledu Specijalnih prava vučenja i US dolara, korišćenih za obračun dijela međunarodnih prihoda i rashoda po osnovu ostvarenog telekomunikacionog saobraćaja

Na dan 30. april 2009. godine, da se EUR umanjio/uvećao za 20 % u odnosu na SRD, gdje su ostale varijable ostale nepromijenjene, godišnji porez na prihod nakon oporezivanja bi bio umanjen/uvećan za iznos 41.309 EUR (2008. godina: 42.246 EUR), što bi uglavnom bio rezultat povećanja/smanjenja deviznog kursa SRD prilikom denominacije potraživanja i obaveza iz poslovnih aktivnosti.

Na dan 30. april 2009. godine, ukoliko bi se EUR umanjio/uvećao za 20 % u odnosu na USD, gdje su ostale varijable ostale nepromijenjene, godišnji porez na prihod nakon oporezivanja bi bio umanjen/uvećan za iznos 45.181 EUR (2008. godine: 12.965EUR) što bi uglavnom bio rezultat prihoda/rashoda prilikom denominacije ostale aktive i obaveza iz poslovnih aktivnosti izraženih u USD.

3.5 Rizik kamatne stope

Društvo ima ograničene – fiksne kamate na primljene kredite. Kamatonosna aktiva uključuje depozite i kredite odobrene drugim kompanijama i bankama po fiksnim kamatnim stopama.

Na primjer, ako je Grupa primjenjivala kamatnu stopu u iznosu od 9% sa uvećanim popustom na dugoročna potraživanja i kredite odobrene zaposlenima, iznos toga bi bio dodatni godišnji trošak u prosječnom iznosu od EUR 0.312 miliona (2008. godine: EUR 0.315 miliona).

U pogledu kratkoročnih investicija, kreditni rizik se svodi na najmanju mjeru uz fiksnu kamatnu stopu koja se ne može mijenjati tokom ugovorenog perioda. Dalje, ukoliko bi Grupa htjela da povuče svoja sredstva prije dospjeća, kamatna stopa bi ostala na istom nivou tokom cijelog perioda; ne postoji zatezna kamata ili smanjenje početne kamatne stope. Upravljanje rizikom kamatne stope podrazumijeva detaljno izvještavanje o stanju u trezoru na nedjeljnom nivou višem rukovodstvu, gdje će izvještaj obuhvatati sve neophodne informacije.

3.6 Upravljanje rizikom kapitala

Grupa upravlja svojom imovinom kao kapitalom. Ukupan iznos kapitala sa stanjem na dan 30. aprila 2009. godine je EUR 212.963.444 (31. Decembra 2008.: EUR 216.681.816).

Namjera Grupe u okviru upravljanja kapitalnim rizikom jeste obezbjeđivanje nastavka poslovanja na neodređeno vrijeme sa ciljem isplate prihoda većinskim vlasnicima i beneficija ostalim dioničarima i održavanje optimalne strukture kapitala sa ciljem smanjenja nabavne vrijednosti kapitala.

Kako bi se održala postojeća ili dalje prilagodila struktura kapitala, Grupa može da prilagodi iznos dividendi koje se isplaćuju većinskim vlasnicima, vraća ulog većinskim vlasnicima, emituje nove akcije ili da prodaje imovine da bi se smanjila dugovanja. Takođe, Grupa kontroliše da li je njen kapital iznad minimalnih zakonskih zahtjeva. Budući da je Grupa poslovala sa dobitkom, ne postoji mogućnost da se nivo njenog kapitala spusti ispod onog koji je zakonski regulisan. Grupa ne raspolaže pozajmljenim sredstvima, te zato ne nadgleda odnos sopstvenog kapitala i pozajmljenih sredstava.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

4. INFORMACIJE PO SEGMENTIMA

Primarni oblik izvještavanja – poslovni segment

Grupa je na dan 31. aprila 2009 i 30. aprila 2008. godine organizovana u okviru dva osnovna segmenta:

- (1) Usluge fiksne telefonije i internet usluge;
- (2) Usluge mobilne telefonije;

Rezultati po segmentima za finansijski period koji se završava 30. aprila 2009. i 2008. su prikazani u pregledima koji slijede:

Prihodi

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Prihodi fiksne telefonije	22.819.628	23.909.812
Umanjeni za: prihode unutar segmenta	(2.920.030)	(2.452.488)
	19.899.598	21.457.324
Prihodi Interneta	1.613.572	1.263.825
Umanjeni za: prihode unutar segmenta	(958.769)	(553.735)
	654.803	710.090
Fiksna telefonija i internet usluge	20.554.401	21.528.333
Prihodi mobilne telefonije	19.180.694	19.682.041
Umanjeni za: prihode unutar segmenta	(2.284.230)	(1.394.360)
	16.896.464	18.287.681
Ukupni prihodi Grupe	37.450.865	40.455.095

Rezultati po segmentima (Dobit iz poslovnih aktivnosti)

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Usluge fiksne telefonije	2.626.210	4.920.481
Internet	668.380	518.142
Fiksna telefonija i internet	3.924.590	5.438.623
Usluge mobilne telefonije	1.132.464	523.874
Ukupna dobit iz poslovnih aktivnosti Grupe	4.427.054	5.962.497

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

4. INFORMACIJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

Ostale segmentne informacije prikazane su u okviru bilansa uspjeha kao što slijedi:

Amortizacija i obezvređenje

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Fiksna telefonija	4.099.014	3.415.641
Internet	51.282	64.806
Fiksna telefonija i internet	4.150.296	3.480.447
Mobilna telefonija	3.572.907	3.359.010
Ukupna amortizacija i obezvređenje Grupe	7.723.203	6.839.457

Trošak ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja iz poslovnih odnosa

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Fiksna telefonija	393.752	197.296
Internet	59.241	(32.138)
Fiksna telefonija i internet	452.993	165.158
Mobilna telefonija	45.482	666.518
Ukupno ispravljena potraživanja iz poslovnih odnosa Grupe	476.475	824.267

Iznos ukupne ispravke vrijednosti potraživanja iz poslovnih odnosa

	Iznosi u EUR	
	30. april 2009.	31. decembar 2008.
Fiksna telefonija	11.904.895	11.484.576
Internet	353.991	294.750
Fiksna telefonija i internet	12.258.886	11.779.326
Mobilna telefonija	7.951.367	7.819.488
Ukupna sumnjiva potraživanja Grupe	20.210.253	19.598.814

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

4. INFORMACIJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

Sredstva i obaveze po segmentima na dan 30. aprila 2009. i 31. decembra 2008. godine prikazane su u pregledu koji slijedi:

Sredstva

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Sredstva		
Fiksna telefonija	184.536.274	182.413.879
Eliminacija između segmenta	(26.937.511)	(24.203.223)
	157.598.763	158.210.656
Internet	8.261.569	7.074.054
Eliminacija između segmenta	(1.294.271)	(557.057)
	6.967.298	6.516.997
Fiksna telefonija i Internet	164.566.061	164.727.653
Mobilna telefonija	93.434.640	91.910.047
Eliminacija između segmenta	(4.853.333)	(1.881.846)
	88.581.307	90.028.201
Ukupna sredstva Grupe	253.147.368	254.755.854

Obaveze

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Fiksna telefonija	37.179.469	28.534.586
Eliminacija unutar segmenta	(5.661.269)	(2.165.382)
	31.518.200	26.369.204
Internet	1.709.311	1.246.900
Eliminacija unutar segmenta	(1.177.997)	(637.318)
	531.314	609.582
Fiksna telefonija i Internet	32.049.514	26.978.786
Mobilna telefonija	13.855.439	14.236.319
Eliminacija unutar segmenta	(5.557.492)	(3.151.067)
	8.297.947	11.085.252
Ukupno obaveze Grupe	40.347.461	38.064.038

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

4. INFORMACIJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

Investicije

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Fiksna telefonija	2.562.454	2.251.589
Internet	6.280	-
Fiksna telefonija i Internet	2.568.734	2.251.589
Mobilna telefonija	726.956	474.143
Ukupne investicije Grupe	3.295.690	2.725.732

5. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Iznosi u EUR			
	Licence	Softveri	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje, 1. januara 2008.	15.952.220	9.592.571	137.950	25.682.741
Prenosi na osnovna i ostala sredstva	-	1.648	(137.950)	(136.302)
Stanje 30. aprila 2008.	15.952.220	9.594.219	-	25.546.439
Ispravka vrijednosti				
Stanje, 1. januara 2008.	3.745.945	5.883.990	-	9.629.935
Amortizacija za period (napomena 27)	297.260	470.713	-	767.972
Stanje 30. aprila 2008.	4.043.205	6.354.703	-	10.397.907
Sadašnja vrijednost				
30. aprila 2008. godine	11.909.015	3.239.516	-	15.148.532
1. januara 2008. godine	12.206.275	3.708.581	137.950	16.052.806

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

5. NEMATERIJALNA ULAGANJA (Nastavak)

	Iznosi u EUR			
	Licence	Softveri	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje, 1. januara 2009.	16.608.067	7.564.390	830.698	25.003.155
Povećanja	338.490	16.024	-	354.514
Prenosi	112.702	-	(112.702)	-
Stanje 30. aprila 2009.	17.059.259	7.580.414	717.996	25.357.669
Ispravka vrijednosti				
Stanje, 1. januara 2009.	4.689.280	5.012.495	-	9.701.775
Amortizacija za period (napomena 27)	347.566	437.401	-	784.967
Stanje 30. aprila 2009.	5.036.847	5.449.896	-	10.486.743
Sadašnja vrijednost				
30. aprila 2009. godine	12.022.413	2.130.518	717.996	14.870.926
1. januara 2009. godine	11.918.787	2.551.895	830.698	15.301.380

Sadašnja vrijednost licenci Grupe na dan 30. aprila 2009. godine uključuje licencu za obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga neto sadašnje vrijednosti od EUR 4.404.960 EUR (31. decembar 2008. godine: 4,483,620EUR). Sadašnja vrijednost licence za pružanje usluga u međunarodnom saobraćaju uključena u sadašnju vrijednost licenci iznosi 2.120.000 EUR na dan 30. april 2009. godine (31. decembar 2008. godine.: 2.190.000EUR).

Sadašnja vrijednost licenci uključuje je i posebnu licencu za instalaciju, održavanje i rad javne mreže telekomunikacija, čija knjigovodstvena vrijednost 31. decembra 2008. godine iznosi 2.245.291 EUR (31. decembra 2008. godine: 2,414,301 EUR), a izdata je od strane Agencije za telekomunikacije Republike Crne Gore 1. januara 2002. godine. Ova licenca daje pravo Grupi da pruža usluge preko javne mobilne mreže, u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama. Ova licenca je važeća na teritoriji Crne Gore u narednih 15 godina.

U pogledu ovih licenci, Grupa je u obavezi da plaća godišnju naknadu Agenciji za telekomunikacije Republike Crne Gore (Agencija) koja se obračunava u iznosu od jednog procenta od ukupno ostvarenih prihoda u prethodnoj kalendarskoj godini. Obaveze prema Agenciji su prikazane u bilansu uspjeha u okviru ostalih poslovnih rashoda.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

5. NEMATERIJALNA ULAGANJA (Nastavak)

Agencija za radio-difuziju Republike Crne Gore je u oktobru 2007. godine izdala Grupi na period od 10 godina licencu za izgradnju i korišćenje distribucije radio i televizijskih programa korisnicima (IPTV licenca). U skladu sa pravilima izdavanja i korišćenja licence za distribuciju radio i televizijskih programa Grupa je dužna da isplati odjednom naknadu za registraciju u iznosu od EUR 75,000.

Agencija za telekomunikacione i poštanske usluge Republike Crne Gore je 28. marta 2007. godine dodijelila Grupi 3G licencu na period od 5 godina. Grupa je u aprilu 2007. godine izvršila uplatu u iznosu od sticanja EUR 2,400,042 kao naknadu za sticanje 3G licence. Sadašnja vrijednost licence na dan 30. aprila 2009. godine iznosi EUR 2.080.036 (31. decembar 2008: EUR 2.133.371).

Agencija za telekomunikacione i poštanske usluge Republike Crne Gore je 12. marta 2007. godine odobrila Grupi licencu za fiksne bežične prijemnike na period od 15 godina. Grupa je izmirila svoje obaveze po tom osnovu u aprilu 2007. godine u iznosu od EUR 172,500. Sadašnja vrijednost licence na dan 30. aprila 2009. godine iznosi EUR 103.500 (31. decembar 2008: EUR 133.370).

6. GUDVIL

<u>Gudvil</u>	<u>30. april 2009.</u>	<u>Iznosi u EUR 31. decembar 2008.</u>
Stanje, 1. januara	941.624	941.624
Povećanja u toku perioda	-	-
Stanje, 30. aprila	941.624	941.624

U skladu sa Odlukom Odbora direktora Grupe od 7. marta 2005. godine (19. februar 2004. godine), Telekom je iskoristivši pravo preče kupovine zaključio ugovor o kupovini dijela kapitala Interneta Crna Gora d.o.o., Podgorica za iznos EUR 435,700 (EUR 1,750,000 za 2004. godinu), čime je postao vlasnik dodatnih 15% kapitala Interneta CG (60% u 2004. godini).

Pregled alokacije gudvila na nivou poslovnih segmenata prikazan je u tabeli koja slijedi:

	<u>30. april 2009.</u>	<u>(In EUR) 31. decembar 2008.</u>
Fiksna telefonija i Internet	564.974	564.974
Mobilna telefonija	376.650	376.650
	941.624	941.624

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

6. GUDVIL (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2008. i 30. aprila 2009. godine matično preduzeće je imalo 100% udjela u kapitalu Internet-a CG. Gudvil je alociran na jedinice Grupe koje generišu gotovinu identifikovane u skladu sa poslovnim segmentima. Nadoknadivi iznos jedinica Grupe koje generišu gotovinu je određen na osnovu proračuna upotrebne vrijednosti. Ove kalkulacije koriste projekcije novčanih tokova zasnovane na finansijskim budžetima odobrenim od strane rukovodstva za period od pet godina. Novčani tok za period od pet godina je ekstrapolarizovan upotrebom izračunate stope rasta prikazane u pregledu ispod. Stopa rasta ne prevazilazi dugoročnu prosječnu stopu rasta za telekomunikaciono poslovanje.

Osnovne pretpostavke koje su korišćene za proračun upotrebne vrijednosti:

	Fiksna Telefonija i Internet	Mobilna Telefonija
EBITDA	25%	40%
Stopa rasta	2%	2%
Diskontna stopa	13%	13%

Ove pretpostavke su korišćene u analizama svake od jedinica Grupe koje generišu gotovinu u sklopu segmenata poslovanja.

Rukovodstvo je odredilo granicu bruto budžeta na osnovu ranijeg izvršenja i očekivanja u razvoju tržišta. Korišćena prosječna stopa rasta sastoji se iz procjena izvještaja industrije. Diskontne stope su prikazane pre odbijanja poreza i prikazuju određene rizike u vezi sa odgovarajućim segmentima.

7. NEKRETNINE I OPREMA

	Iznosi u EUR				
	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala imovina	Nekretnine i oprema u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2008.	2.959.682	78.001.684	108.574.358	13.872.763	203.408.487
Povećanja	-	34.449	1.786.001	1.041.584	2.862.034
Prenos	-	440.542	3.950.271	(4.390.813)	-
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(26.912)	-	(26.912)
Stanje, 30. aprila 2008.	<u>2.959.682</u>	<u>78.476.675</u>	<u>114.283.718</u>	<u>10.523.534</u>	<u>206.243.609</u>
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2008.	-	16.481.089	59.245.090	37.837	75.764.016
Amortizacija za period (napomena 27)	-	1.134.451	4.937.035	-	6.071.486
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(8.893)	-	(8.893)
Stanje 30. aprila 2008. godine	<u>-</u>	<u>17.615.540</u>	<u>64.173.232</u>	<u>37.837</u>	<u>81.826.609</u>
Sadašnja vrijednost					
30. aprila 2008. godine	<u>2.959.682</u>	<u>60.861.135</u>	<u>50.110.486</u>	<u>10.485.697</u>	<u>124.417.001</u>
1. januara 2008. godine	<u>2.959.682</u>	<u>61.520.595</u>	<u>49.329.268</u>	<u>13.834.926</u>	<u>127.644.471</u>

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

7. NEKRETNINE I OPREMA (Nastavak)

	Iznosi u EUR				
	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala imovina	Nekretnine i oprema u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2009.	2.959.682	79.052.390	126.496.820	7.378.581	215.887.473
Povećanja	-	124.389	517.839	2.304.898	2.947.126
Prenosi	-	674.940	1.069.090	(1.744.030)	-
Stanje 30. aprila 2009. godine	<u>2.959.682</u>	<u>79.851.719</u>	<u>128.083.749</u>	<u>7.939.449</u>	<u>218.834.599</u>
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2009.	-	19.896.773	74.204.716	37.837	94.139.326
Amortizacija za period (napomena 27)	-	1.163.385	5.595.136	-	6.758.521
Obezvredjenje	-	-	-	179.713	179.713
Stanje 30. aprila 2009. godine	<u>-</u>	<u>21.060.158</u>	<u>79.799.852</u>	<u>217.550</u>	<u>101.077.560</u>
Sadašnja vrijednost					
30. aprila 2009. godine	<u>2.959.682</u>	<u>58.791.560</u>	<u>48.283.897</u>	<u>7.721.899</u>	<u>117.757.039</u>
1. januara 2009. godine	<u>2.959.682</u>	<u>59.155.617</u>	<u>52.292.104</u>	<u>7.340.744</u>	<u>121.748.147</u>

Obezvredjenje čiji je neto efekat bilo smanjenje sadašnje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za iznos od EUR179.713 odnosi se na oštećenu Extra TV opremu i obračunato je na bazi očekivanih troškova popravke pomenute opreme.

U sadašnju vrijednost nekretnine i opreme je uključeno zemljište u vrijednosti od EUR 150.200 i građevinski objekti u iznosu EUR 185.708 za koje Grupa ne posjeduje kompletnu dokumentaciju vezanu za vlasničke listove nad zemljištem u iznosu. Grupa je u postupku pribavljanja vlasničkih listova za ovo zemljište i građevinske objekte nad kojima posjeduje kontrolu.

8. FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU

		<u>30. april 2009.</u>	<u>Iznosi u EUR 31. decembar 2008.</u>
Plasmani raspoloživi za prodaju			
<i>Ulaganja u kapital satelitskih organizacija u inostranstvu</i>	%		
- Intelsat Ltd.	0.0061	26.354	24.799
- New Skies Satellites N.V.	0.0061	575	575
		<u>26.929</u>	<u>25.374</u>

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su denominovana u sledećim valutama

	<u>30. april 2009.</u>	<u>Iznosi u EUR 31. decembar 2008.</u>
EUR	575	575
USD	26.354	24.799
	<u>26.929</u>	<u>25.374</u>

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

8. PLASMANI U PRIDRUŽENA PRAVNA LICA

		Iznosi u EUR	
	% Učešća	30. april 2009.	31. decembar 2008.
- PTT Standard d.o.o. Podgorica	20.00	345.924	345.924
Servisni centar za elektronsko poslovanje			
E - Mon d.o.o., Podgorica	35.00	225.389	225.389
		571.313	571.313
Minus: Ispravka vrijednosti		(345.924)	(345.924)
		225.389	225.389

U skladu sa odlukom Odbora Direktora po pitanju osnivanja Uslužnog centra za pružanje bankarskih usluga elektronskim putem 14. oktobra 2004. godine, Telekom je, u saradnji sa pravnim licem, Pexim d.o.o., Beograd osnovao Uslužni centar za pružanje bankarskih usluga elektronskim putem, E-Mon d.o.o., Podgorica. Telekom je učestvovao svojom infrastrukturom i telekomunikacijskim kapacitetima kako je navedeno 31. decembra 2004. godine, u sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih tokova gotovine koje će Grupa ostvariti prvenstveno iznajmljujući internet kapacitete i prostor, ISDN pristup i VPN mreže bankama. U skladu sa odlukom Rukovodstva Grupe, osnova za izračunavanje sadašnje vrijednosti budućih tokova gotovine jednaka je primjeni godišnje kamatne stope od 5%.

Uzimajući u obzir gubitke i likvidaciju društva, investicija a PTT Standard je potpuno obezvrijeđena.

Pregled finansijskih informacija o pridruženim pravnim licima dat je u tabeli ispod:

	Imovina	Obaveze	Prihodi	Rashodi	Dobit/ Gubitak
Stanje, 31. decembar 2008.					
Servisni centar za elektronsko poslovanje E - Mon d.o.o.	1.115.307	1.115.307	468.967	346.323	122.644
Stanje, 30. april 2009.					
Servisni centar za elektronsko poslovanje E - Mon d.o.o.	1.137.191	1.137.191	207.988	109.301	98.687

10. DUGOROČNI KREDITI I OSTALA POTRAŽIVANJA

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Dugoročni krediti dati zaposlenima	3.575.150	2.339.529
Dugoročna potraživanja	2.688.217	2.882.115
Unaprijed plaćene beneficije zaposlenima	1.650.366	1.006.740
Unaprijed plaćen zakup GSM lokacija	486.746	495.199
Ostali unaprijed plaćeni iznosi	5.084	3.289
	8.405.563	6.726.871

Fer vrijednosti kredita datih zaposlenima i dugoročnih potraživanja jednake su njihovim knjigovodstvenim vrijednostima.

Kreditni dati zaposlenima

Dospijeca nediskontovanih dugoročnih kredita odobrenih zaposlenima prikazana su u pregledu koji slijedi:

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
- od dvije do pet godina	1.609.483	1.047.336
- preko pet godina	4.595.366	3.098.843
	6.204.849	4.146.179

Dugoročni krediti i potraživanja u iznosu od EUR 3.575.150 odnose se na kredite odobrene zaposlenima u Grupi. Krediti su odobreni sa rokom otplate od 5, 7, 10 i 20 godina i godišnjom kamatnom stopom od 1.5% do 2%. Iznos odobrenih sredstava po zaposlenom kreće se od EUR 5,000 do EUR 50,000. Određenom broju zaposlenih u Telekomu, kreditna obaveza je umanjena za 0.5% za svaku godinu efektivnog radnog staža ostvarenog do 31. decembra 1993. godine i procenat umanjenja kreće se od 3.5% do 14.5% ukupnog iznosa odobrenog kredita. Pravo na umanjenje zaposleni su ostvarili po osnovu izdvajanja doprinosa za stambenu izgradnju do 1993. godine.

Važeća efektivna kamatna stopa na ove kredite date zaposlenima bila je 7.5% u 2009. i 2008. godini u skladu sa stopom koju koristi nezavisni procjenitelj.

Tokom 2007. godine, u skladu sa Statutom Društva i Pravilnikom ispunjenja uslova za rješavanje stambenog pitanja zaposlenog, Izvršni odbor Društva je donio odluku o odobrenju stambenih kredita zaposlenima u beskamatnom iznosu od iznosu EUR 1,282,000. Ovi krediti su odobreni na period od 20 godina kako bi se neki od ključnih zaposlenih zadržali u Grupi. Ukupan iznos kredita obračunat po zaposlenom kreće se u rasponu od EUR 28,000 do EUR 42,000. Uslov za realizaciju kredita jeste da zaposleni bude radno angažovan u društvu na minimum period od tri godine. Ukoliko zaposleni napusti društvo prije isteka navedenog roka, on je u obavezi da odjednom otplati preostali dio kredita. Ukoliko zaposleni ne izmiri svoju obavezu, društvo ma pravo da pokrene zalog i realizuje svoje potraživanje. Ipak, za mnoge vrste obezbjeđenja, naročito nekretnine, u Crnoj Gori su bile ozbiljno ugrožene skorim nestabilnostima na globalnom finansijskom tržištu, što je rezultiralo niskim nivoom likvidnosti za određene vrste sredstava. Kao rezultat toga, vrijednost ostvarena prodajom sredstva obezbjeđenja može se razlikovati od vrijednosti koja se pripisivala tom sredstvu prilikom procjene ispravke vrijednosti.

Radi obezbjeđenja uredne otplate kredita, Telekom je obezbijedio hipoteke na stambene jedinice korisnika kredita. U skladu sa ugovorom zaposleni je obavezan da odmah po kupovini, odnosno izgradnji stambene jedinice izvrši uknjižbu prava svojine na ime Grupe i da za iznos kreditne obaveze ustanovi založno pravo - hipoteku i reda na nepokretnosti pribavljenoj odnosno izgrađenoj sredstvima kredita.

10. DUGOROČNI KREDITI I OSTALA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Kreditni datumi zaposlenima (nastavak)

Dokaz o izvršenom uknjižavanju založnog prava, zaposleni je dužan da dostavi najviše u roku od 5 mjeseci od dana uplate prvog iznosa za kredit. Radi obezbjeđenja otplate kredita, T Mobile i Crnogorski Telekom su obezbijedili hipoteke na stambene jedinice korisnika kredita kao obezbjeđenje navedenih kredita. Ukupan iznos kredita za koje društva nisu dobila hipoteku i koje stoga nisu upisane u relevantan sudski registar iznosi EUR 152.588, pa tako ukupna izloženost Grupe kreditnom riziku nastala je usljed kredita bez zaloga iznosi EUR 152.588 (2008: EUR 181.734). Ipak, za mnoge vrste obezbjeđenja, naročito nekretnine, u Crnoj Gori su bile ozbiljno ugrožene skorim nestabilnostima na globalnom finansijskom tržištu, što je rezultiralo niskim nivoom likvidnosti za određene vrste sredstava. Kao rezultat toga, vrijednost ostvarena prodajom sredstva obezbjeđenja može se razlikovati od vrijednosti koja se pripisivala tom sredstvu prilikom procjene ispravke vrijednosti.

Dugoročna potraživanja

Dospijeca nediskonovanih dugoročnih potraživanja prikazana su u pregledu koji slijedi:

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
- od dvije do pet godina	2.962.625	2.962.625
- preko pet godina	493.771	740.656
	3.456.396	3.703.281

Potraživanja od Vlade Republike Crne Gore u iznosu od EUR 3.456.396 sa stanjem na dan 30. april 2009. godine (31. decembar 2008. godine: EUR 3.703.281) predstavljaju vrijednost očekivanih budućih priliva koje bi Grupa ostvarila u skladu sa Ugovorom o prenosu udjela (prenosu osnivačkih prava u Radio-difuznom centru d.o.o., Podgorica) zaključenim 10. decembra 2004. godine između Telekoma Crne Gore i Vlade Republike Crne Gore. U skladu sa pomenutim ugovorom, RDC je postao vlasništvo države. U skladu sa Odlukom rukovodstva Grupe, osnova za obračun sadašnje vrijednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova je jednaka primjeni godišnje kamatne stope od 7.5%, koja odgovara stopi korišćenju od strane nezavisnog procjenitelja. Ukupni efekti prihoda priznatog korišćenjem efektivne kamatne stope evidentirani su na teret dobiti za period od 1. januara do 30. aprila 2009. godine iznosili EUR 85.457 (za period od 1. januara do 30. aprila 2008: 93.845).

Navedenim Ugovorom, Vlada Republike Crne Gore se obavezala da plati Grupi kupoprodajnu cijenu preciziranu Ugovorom o prenosu udjela u iznosu EUR 5,943,937 u roku od deset godina od dana zaključenja ovog Ugovora sa grejs periodom od 18 mjeseci na koji se ne zaračunava kamata.

Kao što je dalje navedeno u Ugovoru, po isteku grejs perioda, a do isteka druge godine od dana zaključenja Ugovora, Vlada Republike Crne Gore je dužna da isplati Grupi iznos od EUR 300,000 u jednakim mjesečnim ratama i to svakog prvog u mjesecu za nastupajući mjesec. U trećoj i četvrtoj godini otplate Vlada Republike Crne Gore se obavezuje da plati Grupi godišnje iznose od EUR 600,000 u jednakim mjesečnim ratama i to svakog prvog dana u mjesecu za nastupajući mjesec. Ostatak kupoprodajne cijene Vlada Republike Crne Gore će isplatiti Grupi u sljedećih šest godina, tako što se preostali iznos dijeli na jednake 72 mjesečne rate koje se uplaćuju svakog prvog dana u mjesecu za nastupajući mjesec.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

10. DUGOROČNI KREDITI I OSTALA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Unaprijed plaćene naknade zaposlenima

Preplaćene naknade zaposlenima u iznosu od EUR 1.650.366 (2008: EUR 1.006.740) odnose se na diskont na kredite zaposlenih izračunat na osnovu važeće kamatne stope i 75% otpisanih kredita odobrenih određenom broju zaposlenih u skladu sa Članom 39 Statuta Društva i Člana 41 Pravila o ispunjavanju uslova za rješavanje stambenog pitanja. Diskont se tretira kao nagrada zaposlenom koja se priznaje u bilansu uspjeha za vrijeme trajanja kredita ili očekivnog radnog staža zaposlenog, u zavisnosti od toga šta je kraće, dok se 75% otpisa tretira kao avansno plaćanje beneficija zaposlenog, koje se amortizuju u toku perioda lojalnosti (Napomena 2.15 (ii)).

11. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Gotovina u blagajni	15.194	6.655
Gotovina u bankama	3.557.908	4.591.081
Kratkoročni depoziti sa dospijecem do tri mjeseca	15.550.000	12.550.000
	19.123.102	17.147.736

Na dan 30. aprila 2009. godine, kratkoročni depoziti se odnose na depozite oročene kod domaćih banaka, na period do tri mjeseca i prosječnom godišnjom kamatnom stopom od 6.17 % (2008: 7.27%). Gotovina i gotovinski ekvivalenti su preračunati u EUR.

12. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Obezbijeđeni kratkoročni depozit koji je po kreditnoj instituciji		
kreditna klasifikacija A	7.200.000	-
kreditna klasifikacija A3	-	46.750.000
kreditna klasifikacija Aa3	6.700.000	8.200.000
kreditna klasifikacija Aa2	-	7.200.000
kreditna klasifikacija BB+	47.250.000	-
	61.150.000	62.150.000

Kratkoročni finansijski plasmani predstavljaju depozite sa periodom dospijeca od tri mjeseca do jedne godine i prosječnom kamatnom stopom 7.85% (2008. godine: 7.27%). Svi kratkoročni finansijski plasmani su izraženi u EUR. Tokom perioda završenog 30 aprila 2009. godine, plasmani su u ukupnom iznosu dodatno obezbijeđeni od strane kreditne institucije sa kreditnim klasifikacijama A, A3, Aa3, Aa2, BB+ (u 2008. godini: sa kreditnom klasifikacijom A3, Aa3, Aa2).

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

13. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA I OSTALA POTRAŽIVANJA

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Potraživanja od kupaca u zemlji	34.129.586	33.428.848
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	2.562.809	5.333.788
Potraživanja od Magyar Telekom Grupe (Napomena 34)	44.466	27.356
Potraživanja od Deutsche Telekom Grupe (Napomena 34)	1.013.950	607.479
Ostala potraživanja po osnovu poreza	117.134	92.208
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja po osnovu kredita odobrenih zaposlenima (Note 10)	373.974	225.794
Kratkoročni dio ostalih dugoročnih potraživanja (napomena 10)	712.357	712.357
Ostala potraživanja	1.671.953	840.911
	40.626.229	41.268.741
Ispravka vrijednosti	(20.210.253)	(19.598.814)
	20.415.976	21.669.927

Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja su preračunata u stranim valutama kao što slijedi:

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
EUR	19.461.280	20.625.697
SDR	954.696	1.044.230
	20.415.976	21.669.927

Fer vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja, prikazana je u sljedećoj tabeli:

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Potraživanja od kupaca u zemlji	14.426.642	14.330.516
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	2.055.500	4.833.306
Potraživanja od Magyar Telekom Grupe (napomena 34)	44.466	27.356
Potraživanja od Deutsche Telekom Grupe (napomena 34)	1.013.950	607.479
Ostala potraživanja po osnovu poreza	117.134	92.208
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja po osnovu kredita odobrenih zaposlenima (napomena 10)	373.974	225.794
Kratkoročni dio ostalih dugoročnih kredita i potraživanja (napomena 10)	712.357	712.357
Ostala potraživanja	1.671.953	840.911
	20.415.976	21.669.927

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

13. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA I OSTALA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Starosna struktura potraživanja dospjelih na dan izvještavanja za koje nije izvršena ispravka vrijednosti prikazana je u pregledu koji slijedi:

	30. april 2009.	31. decembar 2008.
Od 1 do 30 dana	3.288.689	3.341.426
Od 31 do 90 dana	1.824.646	1.507.723
Više od 90 dana	3.076.564	1.505.278
	8.189.899	6.354.427

	Kupci u zemlji		Kupci u inostranstvu	
	30. april 2009.	31. decembar 2008.	30. april 2009.	31. decembar 2008.
Od 1 do 30 dana	2.263.246	2.955.886	1.025.443	385.540
Od 31 do 90 dana	1.753.688	1.277.396	70.958	230.327
Više od 90 dana	1.838.793	1.007.395	1.237.771	497.882
	5.855.727	5.240.677	2.334.172	1.113.749

Promjene na ispravci vrijednosti potraživanja za četvoromesečni period završen 30. aprila 2009. i 2008. prikazane su u sljedećoj tabeli:

	Iznosi u EUR	
	2009.	2008.
Stanje, 1. januara	19.598.814	17.488.571
Dodatna ispravka u toku perioda (Napomena 29)	674.866	1.736.270
Naplata u toku perioda (Napomena 29)	(198.391)	(912.004)
Efekti pozitivnih/negativnih kursnih razlika	10.268	5.454
Penali fakturisani kupcima	124.696	-
Stanje, 30. aprila	20.210.253	18.318.291

Promjene na ispravci vrijednosti potraživanja u zemlji i inostranstvu prikazane su u sljedećoj tabeli:

	Kupci u zemlji		Kupci u inostranstvu	
	2009.	2008.	2009.	2008.
Stanje, 1. januara	19.084.173	16.810.446	514.641	678.125
Dodatna ispravka u toku perioda	530.866	1.422.292	144.000	303.071
Naplata u toku perioda	(36.791)	(703.654)	(161.600)	(208.350)
Efekti pozitivnih/negativnih kursnih razlika	-	-	10.268	5.455
Penali fakturisani kupcima	124.696	-	-	-
Stanje, 30. april	19.702.944	17.529.084	507.309	778.301

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

13. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA I OSTALA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Obezvrjeđenje potraživanja od kupaca u zemlji zasnovano je na starosnoj strukturi potraživanja sa datumom njihovog dospijeca. Obezvrjeđenje potraživanja od kupaca u zemlji formira se na osnovu analiza naplate u prethodnim periodima i ažurira se jednom godišnje. Obezvrjeđenje potraživanja potraživanja od kupaca u inostranstvu izvršena su pojedinačno na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj naplati na osnovu naplate od inostranih partnera iz prethodnih perioda. Najznačajnije pojedinačno obezvrjeđenje vezano je za Zajednicu JPTT u iznosu od EUR 190.333 (2008: 188.660) i Ellite EUR 214.076 (2008: 214.076).

Potraživanja dospjela na dan izvještavanja za koje nije izvršena ispravka vrijednosti prikazana je u pregledu koji slijedi:

	30. april 2009.		31. decembar 2008.	
	domaći	strani	domaći	strani
Potraživanja umanjena za ispravku	17.302.060	3.113.916	16.201.786	5.468.141
Dospjela a ne ispravljena potraživanja	5.855.727	2.334.172	5.240.677	1.113.749
Nedospjela i neispravljena potraživanja (napomena 17)	11.446.333	779.744	10.961.109	4.354.392

14. DATI AVANSI I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Procjena potraživanja po osnovu međunarodnih dolaznih poziva	164.479	953.212
Procjena potraživanja od Magyar Telekom Grupe (napomena 34)	82.671	25.055
Procjena potraživanja od Deutsche Telekom Grupa (napomena 34)	1.346.726	525.008
Avansi plaćeni za obrtnu imovinu	255.447	83.501
Avansi plaćeni za nekretnine i opremu	4.000	4.000
Unaprijed plaćeni zakup GMS lokacija	311.123	350.417
Razgraničeni prihodi od interkonekcije	920.377	992.873
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	2.546.951	699.079
	5.631.774	3.633.145

Ostala aktivna vremenska razgraničenja uključuju plaćene avanse Agenciji za Telekomunikacije (1.433 hiljade EUR), regres plaćen zaposlenima (346 hiljada EUR), unaprijed plaćene usluge osiguranja (126 hiljada eur) idr.

Fer vrijednost datih avansa i aktivnih vremenskih razgraničenja jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti.

Dati avansi i aktivna vremenska razgraničenja su denominovani u EUR.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

15. ZALIHE

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Kablovi, žice i ostali materijal	2.241.590	2.399.766
Zalihe za prodaju	2.026.414	2.088.312
	<u>4.268.004</u>	<u>4.488.078</u>
Ispravka vrijednosti zaliha koje su zastarjele	(889.168)	(838.820)
	<u>3.378.836</u>	<u>3.649.258</u>

Promjene na ispravci vrijednosti zaliha za četvoromjesečni period koji se završava 30. aprila 2009. i 2008. prikazane su u sljedećoj tabeli:

	2009.	Iznosi u EUR 2008.
Stanje, 1. januara	838.820	1.557.430
Dodatna ispravka u toku godine (napomena 29)	96.871	152.427
Ukidanje ispravke vrednosti u toku godine	(46.523)	-
Stanje, 30. april	<u>889.168</u>	<u>1.709.857</u>

Vrijednost zaliha priznatih kao trošak na dan 30. april 2009 u iznosu 50.348 EUR (30. april 2008: 152.427) uključuje iznos obezvrjeđenja po osnovu svođenja vrijednosti zaliha do njihove neto ostvarive prodajne vrijednosti - slučaj kada su zalihe u potpunosti ili djelimično zastarjele ili je došlo do smanjenja njihove prodajne cijene. Obezvrjeđenje je u 2008. godini umanjeno kao rezultat završetka investicija u toku za koju su prethodnih godina nabavljene određene zalihe.

16. IZDVOJENA NOVČANA SREDSTVA

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Izdvojena novčana sredstva kod Zajednice JPTT	331.856	312.265
Izdvojena novčana sredstva kod kliring kuće Cybernet	129.459	288.184
Ukupno	<u>461.315</u>	<u>600.449</u>

Ostala imovina je denominovana u sledećim valutama:

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
EUR	129.459	288.184
USD	331.856	312.265
Ukupno	<u>461.315</u>	<u>600.449</u>

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

16. IZDOJENA NOVČANA SREDSTVA (Nastavak)

Ostalu imovinu predstavljaju izdvojena novčana sredstva kod Zajednice JPTT (koja se sastoji od subjekata koji pružaju telekomunikacione usluge iz republika bivše Jugoslavije) u iznosu od EUR 331.856 (USD: 440,244) za period završen 30. aprila 2009. i EUR 312.265 (USD: 440,244) za 2008. godinu, predviđena su za posebne potrebe i korišćena su za izmirenje obaveza za međunarodni telekomunikacijski saobraćaj realizovan prije 1. jula 2002. godine preko Zajednice JPTT.

Ostalu imovinu takođe predstavljaju izdvojena novčana sredstva u klirinškoj kući „Cybernet“ u iznosu od EUR 129.459 i EUR 288.185 za period koji se završava 30. april 2009. i 2008. godinu, koja su položena kao depozit sa posebnim namjenama i ona se koriste za izmirivanje obaveza za roming.

17. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

a) Finansijski instrumenti po kategorijama

Računovodstvene politike za finansijske instrumente primijenjene su na stavke prikazane u sljedećem pregledu:

Kreditni i potraživanja

Imovina iskazana u bilansu stanja	30. april 2009.	31. decembar 2008.
Dugoročni krediti i potraživanja	6.263.367	5.221.644
Kratkoročni finansijski plasmani	61.150.000	62.150.000
Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja	20.378.164	21.577.719
Izdvojena novčana sredstva	461.315	600.449
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19.123.102	17.147.736
Ukupno	107.375.948	106.697.548

Obaveze iskazane po amortiovanj nabavnoj vrijednosti

Obaveze iskazane u bilansu stanja	30. april 2009.	31. decembar 2008.
Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze bez poreza	20.140.589	15.817.985
Ukupno	20.140.589	15.817.985

b) Kreditni kvalitet finansijskih sredstava

Kreditni kvalitet finansijskih sredstava koja nisu dospjela niti ispravljena su prikazana u pregledu koji slijedi:

Dugoročni krediti i potraživanja	30. april 2009	31. decembar 2008.
Ugovorne strane sa eksternim kreditnim rejtingom B+	2.720.685	2.882.115
Ugovorne strane bez kreditnog rejtinga	3.542.682	2.339.529
	6.263.367	5.221.644

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

17. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Garancija banke sa eksternim kreditnim rejtingom		
Garantovani kratkoročni depozit od kreditne institucije		
kreditna klasifikacija A	7.200.000	7.200.000
kreditna klasifikacija Aa3	10.712.583	10.657.206
kreditna klasifikacija A2	2.073.268	2.050.000
kreditna klasifikacija BB+	59.811.632	58.921.619
 Banke bez kreditnog rejtinga	 475.619	 468.911
	80.273.102	79.297.736

Potraživanja iz poslovnih aktivnosti

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Ugovorne strane sa eksternim kreditnim rejtingom		
Domaći kupci (napomena 13)	11.446.333	10.961.109
Strani kupci (napomena 13)	779.744	4.354.392
	12.226.077	15.315.501

Izdvojena novčana sredstva

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Ugovorne strane sa eksternim kreditnim rejtingom	461.315	600.449
	461.315	600.449

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

18. AKCIJSKI KAPITAL

	Na dan 30.aprila 2009.			Na dan 31. decembra 2008.		
	Broj akcija	%	Vrijednost	Broj akcija	%	Vrijednost
Upisani, uplaćeni kapital						
- Magyar Telekom	36.177.950	76,53	107.902.165	36.177.950	76,53	107.902.165
Privatizacioni fondovi	247.921	0,50	765.430	248.921	0,52	742.417
Ostala pravna lica	5.587.232	11,13	16.541.027	6.878.023	14,55	20.513.975
Fizička lica	5.260.837	11,84	15.787.772	3.969.046	8,40	11.837.837
	47.273.940	100.00	140.996.394	47.273.940	100	140.996.394

Na dan 30. aprila 2009. i 31. decembra 2008. godine nominalna vrijednost po akciji je iznosila EUR 2.98254. Akcije Telekom se kotiraju na NEX Montenegro berzi. Tržišna vrijednost po akciji na dan 30. april 2009 godine iznosila je EUR 2.5073 (31. decembar 2008: EUR 2,4727).

19. STATUTARNE REZERVE

U skladu sa lokalnom statutarom regulativom, Grupa ima obavezu da izdvaja najmanje 5% ostvarene bruto dobiti na ime statutarne rezervi sve dok iznos ovih rezervi ne dostigne 1/10 akcijskog kapitala Grupe. Navedene rezerve su namijenjene za pokriće gubitaka i ne mogu se distribuirati akcionarima osim u slučaju likvidacije Grupe.

20. OBAVEZE IZ POSLOVANJA I OSTALE OBAVEZE

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Dobavljači u zemlji	3.344.275	5.973.577
Dobavljači u inostranstvu	3.630.963	7.302.711
Zarade i naknade zarada	122.313	124.849
Obaveze po osnovu ostalih poreza i doprinosa za socijalno osiguranje	906.571	1.398.390
Obaveze prema Magyar Telekom Grupi (napomena 34)	819.240	407.371
Obaveze prema Deutsche Telekom Grupi (napomena 34)	1.383.144	1.107.576
Obaveze za dividende	10.332.972	559.585
Ostale obaveze	507.683	342.316
	21.047.161	17.216.375

Obaveze iz poslovnih aktivnosti su izražene u sljedećim valutama:

	30. april 2009.	31. decembar 2008.
EUR	20.230.812	16.082.913
SDR	748.153	833.001
USD	67.659	299.752
GBP	537	709
	21.047.161	17.216.375

Fer vrijednost obaveza iz poslovanja i ostalih obaveza jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Ugovoreno dospijeće obaveza iz poslovnih aktivnosti i ostalih obaveza je do 30 dana.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

21. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA I PRIMLJENI AVANSI

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Pasivna vremenska razgraničenja – procjena po osnovu međunarodnih odlaznih poziva	13.601	412.394
Razgraničeni troškovi prema Magyar Telekom Grupi (napomena 34)	-	590.192
Razgraničeni troškovi prema Deutsche Telekom Grupi (napomena 34)	181.432	64.423
Primljeni avansi po osnovu pre-paid vaučera	281.146	628.922
Unaprijed naplaćeni internet sati	264.695	263.004
Obaveze po osnovu primljenih avansa i unaprijed naplaćeni iznosi	340.893	375.298
Ostale razgraničene obaveze	9.422.913	9.441.054
	10.504.680	11.775.287

Struktura ostalih razgraničenih obaveza i troškova prikazana je u pregledu koji slijedi:

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Lokalne opštinske naknade	1.774.363	1.266.540
Marketing	635.512	687.574
Interkonekcija	1.320.705	1.916.429
Poštanske usluge	351.625	182.674
Električna energija	263.165	190.310
Bonusi	1.522.909	1.573.703
Održavanje	828.787	251.310
Ne-geografski kodovi	388.110	405.923
Nekretnine i oprema i njihovo održavanje	53.051	79.747
IPTV usluge	324.915	230.166
Razgraničeni troškovi po osnovu procijenjenog saobraćaja sa roming partnerima	186.334	103.856
Razgraničeni prihodi	281.885	618.093
Ostale razgraničene obaveze	1.491.552	1.934.729
	9.422.913	9.441.054

Pasivna vremenska razgraničenja i primljeni avansi su izraženi u sljedećim valutama:

	30. april 2009.	31. decembar 2008.
EUR	10.466.390	11.723.810
USD	38.290	51.477
	10.504.680	11.775.287

Fer vrijednost pasivnih vremenskih razgraničenja i primljenih avansa jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

22. REZERVISANJA

Promjene na rezervisanjima za četvoromjesečni period koji se završava 30. aprila 2009. i 2008. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	Iznosi u EUR	
	2009.	2008.
Stanje, 1. januara	6.345.330	6.068.452
Povećanja tokom perioda	37.643	414.670
Iskorišćeno u toku perioda	(3.651.050)	(463.452)
Stanje, 30. april	2.731.924	6.019.670
Umanjeno za: dugoročni deo	(1.164.159)	(893.007)
	1.567.765	5.126.663

Promjene na računima rezervisanja prema vrsti rezervisanja prikazane u sljedećoj tabeli:

	Sudski sporovi	Naknade Rukovodstvu i zaposlenima	Naknade zaposlenima	Kompenzacije u vidu akcija	Ukupno
Stanje, 1. januara 2008.	4.991.607	183.837	893.008	-	6.068.452
Rezervisanja u toku perioda	414.670	-	-	-	414.670
Iskorišćeno u toku perioda	(463.452)	-	-	-	(463.452)
Stanje, 30. aprila 2008.	4.942.825	183.837	893.008	-	6.019.670
Stanje, 1. januara 2009.	4.902.814	183.837	1.217.809	40.870	6.345.330
Rezervisanja u toku perioda	30.000	-	-	7.643	37.643
Iskorišćeno u toku perioda	(3.651.050)	-	-	-	(3.651.050)
Stanje, 30. aprila 2009.	1.281.764	183.837	1.217.809	48.513	2.731.924
Umanjeno za: dugoročni deo	-	-	(1.164.159)	-	(1.164.159)
Kratkoročno rezervisanje	1.281.764	183.837	53.651	48.513	1.567.765

22. REZERVISANJA (Nastavak)

a) Beneficije zaposlenima

	Rezervisanja za jubilarne nagrade	Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju	Rezervisanja za ostale naknade rukovodstvu	Ukupno
Stanje, 1. januara 2008.	288.272	241.658	199.320	893.008
Stanje, 30. aprila 2008.	288.272	241.658	199.320	893.008
Stanje, 1. januara 2009.	481.170	374.030	148.092	1.204.439
Stanje, 30. april 2009.	481.170	374.030	148.092	1.204.439
Umanjeno za: dugoročni deo	(427.520)	(374.030)	(148.092)	(1.150.788)
Kratkoročno rezervisanje	53.651	-	-	53.651

Rezervisanja za beneficije zaposlenima izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu jubilarnih nagrada i otpremnina za odlazak u penziju, koje su predviđene Pojedinačnim kolektivnim ugovorom društava unutar Grupe.

Prema Kolektivnom ugovoru:

- Poslodavac je u obavezi da isplati otpremnine zaposlenima u iznosu 10 minimalnih osnovnih cijena rada ustanovljenih u Grupi nakon ispunjavanja uslova za odlazak u penziju. Isplata dopijeva na dan penzionisanja, ali ne kasnije od 30 dana nakon posljednjeg radnog dana zaposlenog.
- Poslodavac je u obavezi da isplati jubilarne nagrade zaposlenima u skladu sa navedenim:
 - za 10 godina staža u Grupi, iznos 3 minimalne osnovne cijene rada ustanovljene u Grupi;
 - za 20 godina staža u Grupi, iznos 5 minimalne osnovne cijene rada ustanovljene u Grupi;
 - za 30 godina staža u Grupi, iznos 7 minimalne osnovne cijene rada ustanovljene u Grupi;
 - za 39 godina staža u Grupi, iznos 9 minimalne osnovne cijene rada ustanovljene u Grupi;

Doprinosi za penziono i invalidsko osiguranje i ostala socijalna davanja Republici Crnoj Gori priznaju se kao trošak perioda u kojem ih je zaposleni zaradio.

Grupa snosi troškove raskida ugovora sa zaposlenima bez obzira na razlog odlaska zaposlenog (Napomena 34).

b) Rezervisanja za sudske sporove

Rezervisanja za sudske sporove u iznosu EUR 4.781.464 (2008: EUR 4.902.814), najvećim dijelom se odnose na rezervisanja izvršena po osnovu sudskog spora koji je pokrenut u februaru 2007. godine od strane bivših zaposlenih Grupe u iznosu od EUR 3.500.000 sudskog spora za štetu nanijetu usljed prekida telefonskih kablova i prekida rada govornica, kao i sudski spor pokrenut od strane zaposlenih Radio-difuznog centra za neplaćeni prekovremeni rad i godišnji odmor u periodu od 1997. do 2005. godine i neplaćene otpremnine.

23. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

Odložena sredstva i obaveze po osnovu poreza na dobit se prebijaju u slučajevima gdje je postajalo zakonsko pravo na netiranje tekućih poreskih sredstava i tekućih poreskih obaveza.

a) Odložena poreska sredstva

	Stanje 31. decembra 2007.	Efekat na bilans uspjeha	Stanje 30. april 2008.	Stanje 31. decembra 2008.	Efekat na bilans uspjeha	Stanje 30. aprila 2009.
Nematerijalna ulaganja	(538)	(1.245)	(1.783)	(1.179)	(270)	(1.449)
Nekretnine i oprema	<u>7.460</u>	<u>1.921</u>	<u>9.381</u>	<u>9.150</u>	<u>773</u>	<u>9.923</u>
Ukupno	<u>6.922</u>	<u>676</u>	<u>7.598</u>	<u>7.971</u>	<u>503</u>	<u>8.474</u>

Odložena poreska sredstva se odnose na privremene razlike između osnovice po kojoj se nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u internim finansijskim izvještajima Grupe. Privremene razlike koje rezultiraju kao odložena poreska su se javljaju u slučaju manjih stopa poreske amortizacije u poredjenju sa računovodstvene amortizacijom. Na dan 30. aprila 2009. godine, Grupa nije imala poreskih gubitaka koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode.

b) Odložene poreske obaveze

	Stanje 31. decembra 2007.	Uticaj na bilans uspjeha	Stanje 30. april 2008.	Stanje 31. decembra 2008.	Uticaj na bilans uspjeha	Stanje 30. aprila 2009.
Nematerijalna ulaganja	86.513	(33.334)	53.179	49.682	(48.544)	1.138
Nekretnine i oprema	<u>2.564.970</u>	<u>(60.141)</u>	<u>2.504.829</u>	<u>2.613.330</u>	<u>(82.300)</u>	<u>2.531.030</u>
Ukupno	<u>2.651.483</u>	<u>(93.475)</u>	<u>2.558.008</u>	<u>2.663.012</u>	<u>(130.844)</u>	<u>2.532.168</u>

Odložene poreske obaveze se odnose na privremene razlike između osnovice po kojoj se nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim izvještajima Grupe. Sve privremene razlike odnose se na značajno veće stope poreske amortizacije. Na dan 30. aprila 2009. godine, Grupa nije imala poreskih gubitaka koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

24. PRIHODI

a) Usluge fiksne telefonije i usluge interneta

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Pretplata, konekcija i ostali prihodi	3.614.715	3.829.707
Prihodi od odlaznih domaćih poziva	3.396.344	3.300.618
Prihodi od odlaznih međunarodnih poziva	798.351	912.837
Ukupni prihodi od odlaznih poziva	4.194.695	4.213.455
Prihodi od dolaznih domaćih poziva	1.086.510	2.255.678
Prihodi od dolaznih međunarodnih poziva	5.394.921	6.677.251
Ukupni prihodi od dolaznih poziva	6.481.431	8.932.929
Zakupljene linije i prenos podataka	1.729.482	1.327.152
Prihodi od pružanja usluga interneta fizičkim licima	81.433	182.042
Prihodi od web prezentacije i hostinga	39.250	46.964
ADSL	1.682.453	1.055.477
MIPNET	806.643	558.392
IPTV	947.510	979.438
Prihodi od prodaje opreme	350.885	223.802
Ostali prihodi	625.904	818.056
Ukupni prihodi od pružanja usluga fiksne telefonije i interneta	20.554.401	22.167.414

b) Usluge mobilne telefonije

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Post-paid prihodi		
- odlazni domaći i međunarodni pozivi	4.479.377	5.411.858
- mjesečna pretplata	2.104.267	1.460.008
	6.583.644	6.871.866
Prodaja paketa i pre-paid vaučera	5.382.136	6.300.212
Prodaja mobilnih telefona	471.843	543.539
Prihodi od roming-a	731.744	894.713
Prihodi po osnovu interkonekcije	3.714.749	3.578.297
Ostali prihodi	12.348	99.054
	16.896.464	18.287.681

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

25. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30.	
	aprila	
	2009.	2008.
Prihodi od ribrendinga	2.664	4,721
Prihodi od dividendi	1.527	-
Ostali prihodi	49.026	32.828
	53.216	37.549

26. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30.	
	aprila	
	2009.	2008.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	3.367.434	2.781.825
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	2.088.497	1.857.202
Doprinosi za penziono i invalidsko osiguranje	1.185.897	991.365
Ostali troškovi zaposlenih	747.360	725.657
	7.389.188	6.356.049

27. AMORTIZACIJA I OBEZVRJEĐENJE

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30.	
	aprila	
	2009.	2008.
Amortizacija osnovnih sredstava (Napomena 7)	6.759.020	6.071.485
Obezvrjeđenje nekretnina, i opreme u pripremi (Napomena 7)	179.713	-
Amortizacija nematerijalnih ulaganja (Napomena 5)	784.470	767.972
	7.723.203	6.839.457

28. TROŠKOVI KORIŠĆENJA USLUGA DRUGIH OPERATERA

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30.	
	aprila	
	2009.	2008.
Troškovi korišćenja usluga fiksnih i mobilnih operatera u zemlji	4.381.585	4.801.172
Troškovi korišćenja usluga fiksnih i mobilnih operatera u inostranstvu	2.150.624	2.898.662
	6.532.209	7.699.834

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

29. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Troškovi materijala, održavanja i naknade za izvršene usluge	2.961.923	2.935.079
Marketing	1.078.151	1.572.006
Povećanje ispravke vrijednosti sumnjivih potraživanja priznate u bilansu uspjeha (Napomena 13)	476.475	824.267
Zakup	980.863	744.561
Troškovi telekomunikacione licence	685.667	330.703
Sponzorstva	385.615	287.235
Opštinske takse	726.151	878.380
Naknade	403.069	298.479
Savjetodavne usluge	429.307	507.910
Povećanje ispravke vrijednosti zaliha priznate u bilansu uspjeha (Napomena 15)	50.348	152.428
Smanjenje rezervisanja priznatih u bilansu uspjeha (Napomena 22)	(3.613.406)	(48.782)
Ostali poslovni rashodi	1.792.169	2.665.257
	6.356.330	11.147.522

Troškovi sponzorstva koji su iznosili 298.515 EUR (30. april 2008: 308.792 EUR) predstavljaju najvećim dijelom troškove sponzorstva košarkaškog i ženskog rukometnog kluba "Budućnost". Ostatak troškova sponzorstva se odnosi na kulturu, sport i obrazovanje.

Troškovi savjetodavnih usluga koji su na dan 30. april 2009. godine iznosili EUR 429.307 (30 april 2008: EUR 507.910) uglavnom se odnose na konsultantske usluge Magyar Telekomu koje su nastale u skladu sa Ugovorom o pružanju usluga zaključenim između Grupe i Magyar Telekom NyRt. U skladu sa odredbama navedenog ugovora, Magyar Telekom može pružati menadžerske, kadrovske, administrativne, finansijske i računovodstvene, inženjering, marketinške i ostale međunarodne telekomunikacione usluge povezanim pravnim licima u Crnoj Gori. Ostatak troškova konsaltinga se odnosi na organizaciono unaprjeđenje, usluge revizije i pravne usluge.

Troškovi opštinskih taksi se odnose na naknade za korišćenje opštinskog zemljišta na kom se nalaze objekti, telekomunikaciona mreža, podzemni kablovi i stubovi. Povećanje navedenih troškova zavisi od usvajanja "Zakona o finansiranju lokalnih samouprava" koji dozvoljava svakoj opštini da samostalno određuje iznose navedenih naknada.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

30. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI, NETO

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Finansijski prihodi		
Prihod od kamata od		
Kratkoročni finansijski plasmani	1.870.454	1.717.645
Kreditni odobreni zaposlenima	24.720	53.446
Prihod od ukidanja diskonta na dugoročna potraživanja	231.160	81.367
Pozitivne kursne razlike	204.288	122.794
Ostali finansijski prihodi	44.000	7.942
	2.374.622	1.983.194
Finansijski rashodi		
Rashodi kamata	(6.778)	(544)
Negativne kursne razlike	(199.223)	(117.871)
Ostali finansijski rashodi	(46)	(164)
	(206.047)	(118.579)
Neto finansijski rashodi	2.168.575	1.864.615

31. POREZ NA DOBIT

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Porez na dobit - tekući porez	1.133.886	855.047
Porez na dobit - odloženi porez	(131.347)	(94.150)
Ukupno	1.002.539	760.897

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit i poreza na dobit iskazanog u poreskom bilansu

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim izvještajima i poreza na dobit po poreskom bilansu prikazano je u sljedećoj tabeli:

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Dobit prije oporezivanja	10.095.629	7.827.113
Poreska stopa (9%)	908.607	704.440
Troškovi koji se ne priznaju	42.406	4.670
Ostale korekcije	51.526	51.787
	1.002.539	760.897

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

32. ZARADE PO AKCIJI

	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
Profit akcionara Grupe	9.093.090	7.066.216
Prosječan ponderisan broj izdatih akcija	47.273.940	47.273.940
Broj akcija iz redovnog poslovanja	47.273.940	47.273.940
Osnovna zarada / (gubitak) po akciji		
- iz redovnog poslovanja	0,1923	0,1495
Osnovna zarada po akciji, neto	0,1923	0,1495

Društvo nema potencijalnih razrijeđenih običnih akcija.

33. DIVIDENDA PO AKCIJI

Tokom 2009. godine, objavljene su i isplaćene dividende po osnovu raspodjele dobiti za 2008. godinu u iznosu od EUR 9.800.000 (2008: EUR 22.000.000). Dividenda po akciji je iznosila EUR 0,2073 (2008: EUR 0,46537).

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Magyar Telekom NyRt. (MT) je postao većinski vlasnik Crnogorskog Telekom A.D., Podgorica. MT je 31. marta 2005. godine preuzeo kontrolu nad Crnogorskim Telekomom i krajem 2006 i 2005. godine imao 76.53% udjela akcijskog kapitala. Deutsche Telekom AG je krajnji vlasnik Magyar Telekom i on posjeduje 59.21% njegovih akcija. Deutsche Telekom (DT) Grupa i Magyar Telekom Grupa obuhvata veći broj povezanih preduzeća iz oblasti fiksne i mobilne telefonije širom svijeta, sa kojima Društvo ima redovne transakcije.

Krajnji vlasnik matične kompanije Grupe je Deutsche Telekom AG (registrovan u Njemačkoj). Akcionari Deutsche Telekom AG su KfW Bankengruppe (17%), Federalna Republika Njemačka (15%), Insitucionalni investitori (57%) i ostali investitori (11%).

Ostala povezana pravna lica sa kojima je Grupa imala transakcije u periodu od 1. januara do 30. aprila 2009 i 2008 uključuju: Makedonski telekomunikaciji (kćerka kompanija Magyar Telekom), OTE (pridruženo lice Deutsche Telekom), and Hrvatski Telekom (kćerka kompanija Deutsche Telekom).

Sve transakcije sa povezanim licima nastaju u redovnom toku poslovanja i njihova vrijednost nije materijalno značajno drugačija od uslova koji preovlađuju u transakcijama između ravnopravnih strana.

Transakcije sa povezanim licima uključuju obezbjeđenje i pružanje telekomunikacionih usluga i iznajmljenih linija.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (Nastavak)

I Obaveze

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
<i>Magyar Telekom</i>		
Usluge mobilne telefonije	115.014	127.414
Konsultantske usluge	666.649	750.000
Ostalo	10.961	94.257
	<u>792.624</u>	<u>971.671</u>
<i>Makedonski telekomunikacii</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	-	25.892
<i>Ukupno - Magyar Telekom Grupa</i>	<u>792.624</u>	<u>997.563</u>
<i>Deutsche Telekom</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	783.967	365.258
Usluge mobilne telefonije	742.246	630.466
	<u>1.526.213</u>	<u>995.724</u>
<i>Ote Telekom</i>		
Interkonekcija	27.844	75.890
<i>T - Hrvatski telekom</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	10.519	100.385
<i>Ukupno - Deutsche Telekom Grupa</i>	<u>1.564.576</u>	<u>1.171.999</u>
Ukupno	<u>2.357.200</u>	<u>2.169.562</u>

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (Nastavak)

II Potraživanja

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar, 2008.
<i>Magyar Telekom</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	84.041	-
Usluge mobilne telefonije	43.096	8.940
Ostalo	-	1.369
	<u>127.137</u>	<u>10.309</u>
<i>Makedonski telekomunikacii</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije		42.102
<i>Ukupno - Magyar Telekom Grupa</i>	<u>127.137</u>	<u>52.411</u>
<i>Deutsche Telekom</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	1.612.733	328.722
Usluge mobilne telefonije	192.946	118.076
	<u>1.805.679</u>	<u>446.798</u>
<i>Ote Telekom</i>		
Interkonekcija	29.173	58.907
<i>T – Hrvatski telekom</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	525.825	626.782
<i>Ukupno – Deutsche Telekom Grupa</i>	<u>2.360.677</u>	<u>1.132.487</u>
<i>Ukupno</i>	<u>2.487.814</u>	<u>1.184.898</u>

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (Nastavak)

III Prihodi	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila	
	2009.	2008.
<i>Magyar Telekom</i>		
Interkonekcija	10.080	30.137
Usluge mobilne telefonije	21.588	35.434
	<u>31.668</u>	<u>65.571</u>
<i>Makedonski telekomunikacij</i>		
Interkonekcija	128	60.144
<i>Ukupno - Magyar Telekom Grupa</i>	<u>31.796</u>	<u>125.715</u>
<i>Deutsche Telekom</i>		
Interkonekcija	1.958.553	514.708
Usluge mobilne telefonije	38.136	158.243
	<u>1.996.689</u>	<u>672.951</u>
<i>Ote Telekom</i>		
Interkonekcija	29.173	243.740
<i>Hrvatski telekom</i>		
Interkonekcija	775.301	903.648
Zakup linkova	1.600	1.600
<i>Ukupno - Deutsche Telekom Grupa</i>	<u>2.802.763</u>	<u>1.821.939</u>
Ukupno	<u>2.834.559</u>	<u>1.947.654</u>

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (Nastavak)

IV Troškovi	Iznosi u EUR	
	Za period od 1.januara do 30. aprila 2009.	2008.
<i>Magyar Telekom</i>		
Interkonekcija	-	3.109
Konsultantske usluge	(83.351)	372.474
Usluge mobilne telefonije	11.886	22.670
	<u>(71.465)</u>	<u>398.253</u>
<i>Makedonski telekomunikacij</i>		
Interkonekcija	1.644	57.992
<i>Ukupno - Magyar Telekom Grupa</i>	<u>(69.821)</u>	<u>456.245</u>
<i>Deutsche Telekom</i>		
Interkonekcija	653.171	46.185
Zakup linkova	10.000	-
Usluge mobilne telefonije	33.706	78.966
	<u>696.877</u>	<u>125.151</u>
<i>Ote Telekom</i>		
Interkonekcija	3.888	35.713
Zakup linkova	4.836	4.836
	<u>8.724</u>	<u>40.549</u>
<i>T - Hrvatski telekom</i>		
Interkonekcija	36.448	118.444
Zakup linkova	47.738	45.943
	<u>84.186</u>	<u>164.387</u>
<i>Ukupno - Deutsche Telekom Grupa</i>	<u>789.787</u>	<u>330.087</u>
Ukupno	<u>719.966</u>	<u>786.332</u>

Grupa je tokom 2009. godine odobrila rukovodstvu kratkoročne naknade, koje su iznosile EUR 271.973 (30. april 2008: 139.518 EUR) za neto zarade i bonuse isplaćene višem rukovodstvu koji su članovi ili stalni gostujući članovi Upravnog odbora Grupe Telekom Crna Gora, i EUR 147.681 (30. april 2008: 72.821 EUR) za pripadajuće poreze i doprinose. Grupa je takodje odobrila rukovodstvu otpremnine u iznosu EUR 58.800 za neto iznose i EUR 38.617 za pripadajuće poreze i doprinose (nije bilo isplata otpremnina u uporednom periodu prethodne godine). Nije bilo odobravanja kredita navedenim zaposlenima.

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (Nastavak)

Ugovori sa Višim Rukovodstvom Grupe

U oktobru 2004. godine, zaključeni su Aneksi nekih Ugovora o zaposlenju sa višim rukovodstvom.

Prema pravilima navedenim u ovim Aneksima, nakon prestanka radnog odnosa (čak i u slučaju da je prestanak radnog odnosa odluka zaposlenog) ili u slučaju da za tim radnim mjestom više nema potrebe, zaposleni ima sljedeće mogućnosti:

- Da primi naknadu za prekid radnog odnosa u iznosu 12 mjesečnih zarada (mjesečna zarada odgovara neto iznosu plaćenom u prethodnom mjesecu prije prekida ili utvrđenoj neto plati); ili
- Da potpiše Ugovor o zaposlenju na drugoj poziciji, prema stručnoj spremi zaposlenog, na neodređeno vrijeme.

U skladu sa gore navedenim, maksimalne potencijalne obaveze Grupe po osnovu razrješenja ili raskida navedenih aneksa i ugovora, ukoliko bi se više rukovodstvo Grupe opredijelilo za otpremninu, iznosile bi oko EUR 449,242 na dan 31. decembra 2007. i 2008. godine.

U toku 2008. i 2007. godine Grupa je ustanovila bonus šemu za neke od ključnih članova Višeg rukovodstva po kojoj, ukoliko bi član višeg rukovodstva Grupe ostao u firmi najmanje dvije godine od potpisivanja ugovora o zaposlenju, Grupa bi po tom osnovu snosila troškove za oko EUR 194.067 na osnovu važećih uslova na dan 31. decembra 2008. godine, dok uzimajući u obzir uslove koji važe na dan 30. aprila 2009. godine, za oko EUR 144.212.

35. POTENCIJALNE OBAVEZE

Potencijalni sporni ugovor

U skladu sa kupoprodajnim ugovorom zaključenim 15. marta 2005. godine između Vlade Republike Crne Gore i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, kao Prodavca i Magyar Telekom, kao Kupca, Kupac je u obavezi da omogući Grupi zaključivanje ugovora sa Radio Difuznim Centrom za zakup optičkih vlaknastih kapaciteta za transmisiju TV i radio signala i Univerziteta Crne Gore o obezbjeđivanju kapaciteta za konekciju. U oba slučaja predviđeno je da ugovorne strane neće platiti bilo kakvu naknadu za korišćenje ovih kapaciteta. Na dan 31. decembra 2008. godine, nije zaključen nijedan ugovor ili nije bilo moguće odrediti vrijednost ponuđenih usluga. Na osnovu raspoloživih informacija, rukovodstvo nije bilo u mogućnosti da procijeni iznos i uticaj ugovora sa Univerzitetom Crne Gore.

Zaštita životne sredine

Propisi koji se odnose na zaštitu životne sredine usvajaju se u Republici Crnoj Gori i Grupa sa stanjem na dan 30. aprila 2009. i 31. decembra 2008. godine nije iskazala bilo kakve obaveze za predviđene troškove, uključujući pravne i konsultantske naknade, studije lokacija, osmišljavanje i implementaciju planova restauracije koji se odnose na zaštitu životne sredine. Troškove vezane za zaštitu životne sredine rukovodstvo ne smatra materijalno značajnim.

36. POTENCIJALNA IMOVINA

Ukupan iznos potencijalnih iznosa po osnovu sudskih sporova pokrenutih od strane Grupe iznosi EUR 8.709.977 (2008: EUR 8.709.977). Ovi sporove Grupa vodi protiv pretplatnika, građana i firmi pokušavajući da naplati potraživanja koja su davno dospjela.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

37. PREUZETE OBAVEZE

a) Preuzete obaveze po osnovu operativnog lizinga – Grupa kao zakupac

Sklapanjem ugovora o operativnom lizingu Grupa zakupljuje veliki broj maloprodajnih i poslovnih prostora, skladišta, zatim internet pristup i mrežne linije. Lizing je ugovoren od jedne godine do neograničenog vremenskog perioda, i većina zaključenih ugovora o lizinga mogu se produžiti po isteku lizinga po aktuelnim cijenama na tržištu.

Troškovi godišnjeg lizinga su prikazani u bilansu uspjeha kao što je prikazano u Napomeni 29.

b) Ostale preuzete obaveze

Preuzete obaveze po ugovorima do datuma bilansa stanja koje nisu objelodanjene u finansijskim izvještajima su sljedeće:

	30. april 2009.	Iznosi u EUR 31. decembar 2008.
Ugovorene obaveze po osnovu:		
- kupovine nekretnina i opreme	2.301.171	1.750.987
- kupovine nematerijalne imovine	5.308.768	5.514.584
- održavanje i tehničke aktivnosti	192.500	156.415
- marketing i sponzorstvo	239.195	214.280
- dugoročni zakup kancelarijskog prostora	191.520	197.160
- uređaji	135.100	-
Ostale ugovorene obaveze troška	1.433.222	1.151.987
Ukupno	9.801.476	8.985.413

c) Upotrebne dozvole

U skladu sa mišljenjem rukovodstva, budući troškovi mogu nastati u vezi sa pribavljanjem već zahtijevanih dozvola za korišćenje mreža, optika, transmisija i ostale opreme. Pored toga, na osnovu kupoprodajnog ugovora zaključenog 15. marta 2005. godine između Vlade Republike Crne Gore i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, kao Prodavca i Matav Hungarian Telecommunication Company, kao Kupca, Prodavac je u obavezi da omogući Grupi dostavljanje kompletiranih molbi relevantnoj javnoj instituciji za obezbjeđivanje svih preostalih dozvola za nastavljavanje i) obavljanja poslovanja i/ili ii) vlasništva i/ili poslovanja sa njihovim sredstvima postojećim na datum potpisivanja Ugovora. Nije bilo moguće kvantifikovati potencijalne troškove koji se odnose na ovo pitanje.

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

38. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 30. april 2009 i 31. decembra 2008.:

	<u>30. april 2009.</u>	<u>31. decembar 2008.</u>
SDR	1.12831	1.1068
USD	0.73080	0.7093

39. GOTOVINA GENERISANA IZ POSLOVANJA

		<u>Za period od 1.januara do 30. aprila</u>	
		<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
		(Iznosi u EUR)	
<i>Dobitak za godinu</i>		9.093.090	7.066.216
<i>Korekcije:</i>			
Porez na dobit		687.539	760.897
Amortizacija	27	7.723.203	6.839.457
Prihod od kamata	30	(2.374.622)	(1.983.194)
Rashod od kamata	30	206.047	118.579
Povećanje/(smanjenje) ispravke vrijednosti zaliha priznatih u okviru prihoda/rashoda	15	50.348	152.427
Povećanje/(smanjenje) ispravke vrijednosti spornih potraživanja priznatih u okviru prihoda/rashoda	29	476.475	824.267
Otpis kredita odobrenih zaposlenima		51.032	40.837
Ostali benefiti zaposlenih		(1.898)	-
Neto dobitak/gubitak od kursnih razlika		(61.832)	(763)
Promjene u okviru obrtnog (radnog) kapitala:			
Promjene na obavezama		9.018.953	(4.225.938)
Promjene na zalihama		220.073	(1.028.217)
Promjene na avansima i ostaloj aktivi		2.059.749	(377.818)
Promjene na potraživanjima		(11.520.441)	(529.417)
Promjene u rezervisanjima za sudske sporove		(3.185.000)	-
Naplacena isprabljen potraživanja		(6.403)	(22.880)
Promjene u obavezama za dividende		(9.800.000)	-
Ostale negotovinske stavke		387.918	(1.832.970)
<i>Gotovina generisana iz poslovanja</i>		<u><u>3.024.232</u></u>	<u><u>5.802.075</u></u>

CRNOGORSKI TELEKOM GROUP
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE PERIODIČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period od 1. januara do 30. aprila 2009.

40. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Skupština akcionara Crnogorskog Telekom A.D. je 30. aprila 2009 godine je donijela odluku o spajanju Crnogorskog Telekom A.D., T-Mobile d.o.o. i Interneta, oba u 100% vlasnistvu Crnogorskog Telekom A.D.. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, nova kompanija je registrovana 11. maja 2009. godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000618/028, od kog datuma su tri kompanije nastavile poslovanje kao jedno pravno lice.

Vanredna Skupština akcionara Crnogorskog Telekom A.D. je 17. juna 2009. godine odobrila odluku o raspodjeli dobiti za 2009. godinu u vidu isplate avansne dividende. Nakon sprovedenog procesa restrukturiranja saglasno članu 22, stav 1 tacka 1 Zakona o privrednim društvima (Sluzbeni list Crne Gore, br 06/02, 17/07 i 80/08) putem pripajanja društva T mobile-a Crna Gora d.o.o. i društva Internet Crna Gora d.o.o., iznos nerasporedjene dobiti gore pomenutih društava je prenesena i na dan donošenja odluke o spajanju putem pripajanja postala je nerasporedjena dobit Crnogorskog Telekom A.D. Podgorica. Od nerasporedjene dobiti Crnogorskog Telekom A.D. Podgorica ostvarene kroz poslovanje u prethodnim godinama uključujući i 2008. godinu, ovom odlukom je odobrena isplata iznosa od EUR 50.000.000, kao akontaciona dividenda za poslovnu 2009. godinu.